БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

2 чэрвеня 1994 г.

№ 59(13776)

Кошт у розніцу 100 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Царква, рэлігія, школа, дзяржава... Як марудна і цяжка грамадства падыходзіць да прызнання неабходнасці святога ў сваім жыцці. У жыцці, якое шмат гадоў было ваяўніча атэістычным, а любую праяву веры да Бога "ахрышчвала" "опіумам для народа". Не, наркотыкам для людзей рэлігія не стала. Яна проста "адваёўвае" сёння сваё месца ў жыцці кожнага з нас. Адкрываюцца цэрквы, рэстаўрыруюцца храмы, упэўнена ўваходзяць у жыццё нядзельныя школы. Дарэчы, першы выпуск такой школы адбыўся ў Жодзіне, дзе дзеці вучыліся пры мясцовай праваслаўнай царкве ў імя Святога Архістратыга Міхаіла.

Кур'ер "ЧЗ"

Адпачынак – не для ўсіх

Вось і настаў доўгачаканы час водпускаў. Ён асабліва важны для тых, хто пацярпеў ад аварыі на ЧАЭС. Аднак, як лічаць работнікі Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, на сродкі, выдзеленыя сёлета дзяржавай для аздараўлення гэтай катэгорыі грамадзян, шчаслівую магчымасць у рэспубліцы змогуць выкарыстаць толькі кожны шосты з іх.

120 мільярдаў рублёў з 572-х неабходных, згодна з Законам "Аб сацыяльнай абароне грамадзян, якія пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС" на аплату пуцёвак у санаторыі, дамы адпачынку і пансіянаты, дастаткова толькі для амаль 15 працэнтаў такога насельніцтва. ФПБ і Дзяржкамітэт па праблемах вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, занепакоеныя ўзнікшай трывожнай сітуацыяй, накіравалі ў Саўмін пісьмо з просьбай аб павелічэнні бюджэтных асігнаванняў для аздараўлення насельніцтва, якое стала ахвярай радыяцыі.

БЕЛІНФАРМ.

Шукалі лепшы час...

Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прыняў 25 мая Указ аб устанаўленні Дня беларускага пісьменства і друку. Ён будзе святкавацца ў першую нядзелю верасня.

Такое рашэнне грамадскасцю ў прынцыпе сустрэта прыхільна. Але даводзіцца чуць і крытычныя заўвагі наконт выбару дня і ад некаторых маіх калег, і ад навукоўцаў. Напрыклад, намеснік дырэктара Скарынаўскага цэнтра В.П.Рагойша лічыць, што на вызначэнне дня святкавання заўсёды ўплываюць гістарычна заседжаныя даты. Таму з навуковага пункту гледжання мэтазгодна было б прымеркаваць Дзень пісьменства і друку да 6 жніўня, бо менавіта ў гэты дзень 477 гадоў таму Францішак Скарына выдаў першую сярод усходніх славян нерукапісную кнігу.

Наш карэспандэнт звярнуўся да Старшыні камісіі па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны Вярхоўнага Савета Беларусі (яна рыхтавала праект гэтага дакумента) Н.С.Гілевіча і папрасіў растлумачыць, што паўплывала на вызначэнне дня святкавання.

— У працэсе падрыхтоўкі Указа збіралася вельмі прадстаўнічая камісія, якая абмяркоўвала гэта пытанне, — адказаў Ніл Сымонавіч. — Пагадзіліся на тым, што, калі б гэта было свята друку, то, безумоўна, яго варта было б адзначаць 6 жніўня. А тут жа ідэя зусім іншая. Свята пісьменства і друку ахоплівае не толькі журналістаў, выдаўцоў, друкароў, а і настаўнікаў, студэнтаў, школьнікаў — усю інтэлігенцыю. Па сутнасці, гэта свята культуры. Ну, і, безумоўна, мы шукалі лепшы час. У жніўні ж многія адпачываюць, гэта час вакацый у школах, вучылішчах, ВНУ — ну хто, пагадзіцеся, будзе тое свята адзначаць...

Так, Указ прыняты, але калі будуць пераканаўчыя аргументы, то можна да яго вярнуцца і штосьці пераглядзець.

"Алгебра" на роднай мове

Знаходзіцца ў вытворчасці і неўзабаве пачне паступаць у школы новы падручнік па алгебры для 9–х класаў на беларускай і рускай мовах.

Гэта першая падобная кніжка, створаная на тэрыторыі былога Саюза, дзе акрамя строгай тэорыі шмат гістарычных фактаў, рэбусаў, цікавых гісторый на матэматычныя тэмы. Увогуле, тут ёсць усё, што раней кожны настаўнік падбіраў самастойна, каб зацікавіць вучняў.

Аналагічны сігнальны экземпляр "алгебры", толькі ўжо з паглыбленым вывучэннем матэматыкі, сышоў з друкарскага станка для васьмікласнікаў. Напісалі падручнікі загадчык кафедры алгебры і методыкі выкладання матэматыкі Віцебскага педінстытута Канстанцін Ананчанка ў сааўтарстве з прафесарам М.Вераб'ёвым і дацэнтам Г.Пятроўскім.

Яўгенія ВІЦЬБА.

Помнік Міцкевічу

Ужо месяц, як пачаўся на Беларусі конкурс на лепшы праект помніка Адаму Міцкевічу.

Прадоўжыцца ён да 1 кастрычніка 1994 года. Удзел у конкурсе могуць прыняць усе — ад асобных аўтараў, да творчых калектываў нашай рэспублікі. Прадстаўляць свае праекты конкурсанты будуць у галоўнае ўпраўленне Саюза палякаў Беларусі ў Гродна. Помнік-бюст плануецца ўстанавіць перад будынкам Саюза пісьменнікаў Беларусі. Пераможцу чакае прэмія і рэалізацыя праекта.

Святлана КУЛІКОВА.

Фестывальная латарэя

У Маладзечна працягваецца падрыхтоўка латарэі, прысвечанай II Усебеларускаму фестывалю песні і паэзіі "Маладзечна-94".

Яе розыгрыш адбудзецца 8 чэрвеня. Выручаныя сродкі будуць накіраваны на будаўніцтва гарадскога Дома культуры. Ад гарадскіх прадпрыемстваў і арганізацый паступілі ўжо заяўкі на набыццё 70 тысяч латарэйных білетаў.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Свята ў заапарку

Свята, прысвечанае Міжнароднаму дню абароны дзяцей і Сусветнаму дню аховы навакольнага асяроддзя, адбылося ў Гродзенскім заапарку.

Яго наведвальнікі маглі выбраць сабе забаву па густу: выступленне абласнога тэатра лялек, гульню "Поле цудаў" на экалагічную тэматыку ці канцэрт мастацкай самадзейнасці. Яшчэ быў конкурс малюнкаў на асфальце і дэманстрацыя музейнай калекцыі рэдкіх малюскаў. Жадаючыя мелі магчымасць паўдзельнічаць у латарэі, набыць відэакліп, купіць дзіцячую літаратуру або паштоўкі па тэме.

Дзеці да дзесяці гадоў у гэты дзень уваходзілі ў заапарк бясплатна. Спонсарам свята стаў абласны камітэт па экалогіі.

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

На ўсякі пажарны...

Віцебскі абласканкам спецыяльным рашэннем абавязаў Сенненскі, Полацкі, Талачынскі, Верхнядзвінскі, Віцебскі, Глыбоцкі, Гарадоцкі і Расонскі райвыканкамы аднавіць работу міжкалгасных апорных пунктаў пажарнай аховы.

Справа ў тым, што апошнім часам у шэрагу раёнаў вобласці не знайшлося сродкаў, каб утрымліваць... пажарнікаў. "Гары яно гарам", — вырашылі на месцах, закрыўшы пажарныя фарміраванні. І што вы думалі? Загарэлася. Ды так прыпякло, што нават у Віцебску ачухаліся.

Уладзімір МІХНО.

Не ў грошах справа, а... у іх колькасці

Першы Міжнародны фестываль фальклору, які мае адбыцца з 15 па 21 чэрвеня ў Пінску і Мінску, сутыкнуўся з "жыццёва важнай" сёння праблемай — недахопам матэрыяльных сродкаў.

— Тым не менш, фестываль абавязаны быць праведзены. Мы запрасілі калектывы з Расіі, Польшчы, Літвы, Украіны, Даніі, Турцыі, Нідэрландаў, Фінляндыі. Узровень гэтага свята фальклору будзе вельмі высокім, і трэба прыкласці ўсе намаганні, каб яно адбылося, — лічыць мастацкі кіраўнік фестывалю Мікалай Козенка.

Ну, а адбыцца гэты цудоўны фэст зможа толькі пры наяўнасці грошай, ды й немалых. Арганізатары ўжо звярталіся ў самыя розныя камерцыйныя структуры, аднак вынік гэтых зваротаў не суцешыў — амаль нічога.

Майя ШЭНДРЫК.

Курсы валют на 1 чэрвеня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	20700	21300	12604	12970
"Белбізнес"	20700	21400	12400	13200
"Беларусь"	(21978)	(22472)	12870	13180

(У дужках — курс за безнаяўны разлік)

Прэтэндэнты вызначаны

Шэсць прэтэндэнтаў на вышэйшую пасаду ў нашай дзяржаве атрымалі ў сераду афіцыйныя пасведчанні. Гэта Вячаслаў Кебіч, Васіль Новікаў, Станіслаў Шушкевіч, Зянон Пазьняк, Аляксандр Лукашэнка, Аляксандр Дубко. Подпісы, пастаўленыя за гэтых кандыдатаў, размеркаваліся наступным чынам:

В.Кебіч: пададзена 411.251 подпіс, прызнана сапраўднымі 371.967.

З.Пазьняк: пададзена 232.140, прызнана сапраўднымі 216.855.

В.Новікаў: пададзена 199.526, прызнана сапраўднымі 183.836.

А.Лукашэнка: пададзена 176.687, прызнана сапраўднымі 156.391.

А.Дубко: пададзена 146.957, прызнана сапраўднымі 116.693.

С.Шушкевіч: пададзена 131.205, прызнана сапраўднымі 123.552.

ЭКСКЛЮЗІЎ "ЧЗ"

Інтэрв'ю перад адстаўкай

З першым сакратаром ЦК СМБ Аляксандрам ФЯДУТАМ гутарыць карэспандэнт "Чырвонай змены" Якаў ЯСЭПКІН.

— Аляксандр, праз дзень адкрываецца чарговы з'езд СМБ. Давайце спачатку скажам колькі слоў аб тым, з якімі вынікамі прыйшла арганізацыя да гэтага форуму.

– Сёння Саюз моладзі – усё яшчэ самая буйная грамадская арганізацыя рэспублікі пасля Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі – 136 тысяч чалавек у яе шэрагах. Існуюць усе абласныя структуры, абсалютная большасць раённых, здаецца, у 113 або 114 раёнах, па апошняй статсправаздачы. Усё гэта гаворыць пра тое, што маладзёжная арганізацыя жыве, паколькі ў раёнах вядзецца прыём, за два гады прынята каля 20 тысяч новых членаў. Саюз моладзі захаваўся як адзіная структура, захаваўся як фактар палітычнага жыцця, як стрыжань маладзёжнага руху.

— Дарэчы, калі праходзіў папярэдні з'езд?

– Цікавае пытанне, нават гістарычнае. Выбары на ім сакратара ЦК адбыліся 7 снежня 1991 года – за дзень да стварэння СНД, так што балаціраваўся я на пасаду першага сакратара ў СССР, а пакіну яе за два з паловай тыдні да выбараў першага прэзідэнта суверэннай Беларусі. Час, пагадзіцеся, быў вельмі бурны.

— Відавочна, многія зацікавяцца больш канкрэтным тлумачэннем пытання, звязанага з Вашай адстаўкай.

– Прычын некалькі. Па-першае, я лічу, што для таго, каб арганізацыя развівалася, у яе павінны прыходзіць новыя людзі, новыя лідэры. У кожнага з нас ёсць мяжа магчымага. Мне здаецца, я прынесці карысць Саюзу ўжо не змагу. Ёсць больш маладыя, больш энергічныя. Па-другое, пайсці трэба ў свой час, калі бачыш, у прыватнасці, што змена, табой падрыхтаваная, пачынае перарастаць цябе. Па-трэцяе, я трошкі "загуляўся ў палітыку", а арганізацыя дэпалітызаваная і не павінна несці адказнасці за пазіцыю свайго кіраўніка.

— І як даўно Вы зрабілі такі крок у «вялікую палітыку»?

– Гэта адбылося тады, калі я сеў на "электрычны стул" першага сакратара, таму што быць кіраўніком арганізацыі рэспубліканскага ўзроўню – значыць, быць фігурай палітычнай. Нягледзячы нават на тое, што ўсяго тры з палавінай хвіліны давялося за ўвесь час размаўляць са Станіславам Станіслававічам Шушкевічам (столькі "ўвагі" ён удзяліў мне). Крыху больш трывалыя кантакты былі з урадам. Між тым, з майго пункту гледжання, маладзёжны кіраўнік у апошні перыяд павінен быў праяўляць разумную апазіцыйнасць у адносінах да ўлады. Я заняў "нязручную" пазіцыю, падтрымаўшы ў ходзе выбараў Аляксандра Лукашэнку.

— Такім чынам, рашэнне выспявала на працягу пэўнага часу, па меры развіцця сітуацыі палітычнай, эканамічнай...

– Ды й у сферы маладзёжнага руху. Увогуле Вярхоўны Савет будаваў герантакратычную дзяржаву, скіраваную не на тое, каб дапамагаць маладым неяк наладжваць жыццё. Увесь цывілізаваны свет дае старт менавіта моладзі. Паглядзіце, што адбываецца наўкол. Стварылі органы па рабоце з моладдзю, яны і цялёпкаюцца, а грошай у іх няма. МЖК не маюць, напрыклад, дагэтуль падатковых ільгот. Паспрабуйце атрымаць у банку спецыялізаваную маладзёжную пазыку, прадугледжаную беларускім заканадаўствам, – амаль немагчыма. Альбо ўзяць апошні яўна антымаладзёжны закон аб ваўчарнай прыватызацыі, прыняты з падачы камісіі сп.Козіка: асноўны крытэрый пры наліччэнні маёмаснай квоты – узроставы. Нібыта забыліся, што ўласнасць стваралася працай не толькі цяперашніх пакаленняў.

— Вы звярталіся ва ўладныя структуры?

– Праводзілася вялікая работа (у тым ліку былі і шматлікія выступленні ў друку), аднак цяперашні ўрад не рэагуе ні на што.

— І калі ж прыйшлі да думкі, што з урадам цяжка весці дыялог?

– Проста не прыкмеціў, гэта ўзнікла як форма пратэсту, як своеасаблівае фронда, калі я пераканаўся, што, знаходзячыся ў крэсле першага сакратара ЦК, нічога змяніць немагчыма ў прынцыпе. Бо цяперашнія варункі стварылі, так бы мовіць, "дарослыя палітыкі", састарэлыя, якія ўжо забяспечылі дзяцей, унукаў і намагаюцца забяспечыць праўнукаў.

— Чаму вы аддалі перавагу Лукашэнку?

– Калі "закрывалі" камсамол у жніўні 91-га, Аляксандр Рыгоравіч быў адзіным, хто прыйшоў на пленум ЦК і шчыра сказаў, што робіцца глупства... Неспадзяванкай ці адкрыццём для мяне яго антыкарупцыйная справаздача на сесіі не была. Але ён прама ці ўскосна паспрыяў таму, што народ адчуў сябе абражаным. Калі выступаў у апошні дзень існавання радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная" (мінулая пятніца), у мяне запыталіся, што я – знайшоў у ім высокі інтэлект? Так, Лукашэнка – разумны чалавек, а галоўнае – валявы. Чым змагу, я дапамагу яму.

— Але ж ёсць і іншыя прэтэндэнты.

– Як ні дзіўна, яшчэ адзін з іх валодае воляй і энергіяй – Зянон Пазьняк. Я для яго заўсёды буду чырвона-карычневым.

— Напэўна, яго шанцы не вельмі вялікія.

– Трэба ўлічваць, што народ не стане галасаваць ні за Лукашэнку, ні за Пазьняка, ні нават за Шушкевіча. Народ прагаласуе "супраць". Супраць сённяшняга становішча. І ідэальны для Лукашэнкі варыянт (ён ва ўсякім разе выходзіць у другі тур), калі апынецца там разам з Кебічам. Магчымы, аднак, і варыянт: Лукашэнка – Пазьняк.

— Мяркую, што пасля таго, як «не прапусцілі» далей Генадзя Карпенку, сітуацыя прынцыпова змянілася, каму аддадуць ягоныя галасы — загадка.

– Можна сказаць, каму яны не будуць аддадзены – Пазьняку, Новікаву і Кебічу.

— У выпадку пройгрышу Лукашэнкі, якія планы надалей — вернецеся з палітыкі ў школу, дзе адпрацавалі колькі гадоў?

– Школьны настаўнік – гэта ж таксама палітык. Я заўсёды, дарэчы, зыходзіў з таго, што далей школы не сашлюць, менеі класа – не дадуць. Ёсць шэраг прапаноў, але перш за ўсё я пайду ў водпуск. Я мог бы за апошнія два месяцы вырашыць усе свае пытанні (як першы сакратар ЦК). Але буду працаўладкоўвацца проста як Аляксандр Фядута.

— Ваша рашэнне аб адстаўцы не выклікала рознагалоссяў у ЦК?

– Крызісу няма. Рашэнне адназначнае, аб ім ведаюць усе, з'езд рыхтаваўся з улікам майго выбару.

— Ці будзе закранута на ім пытанне аб «Крыніцы» і «Беларускай маладзёжнай»?

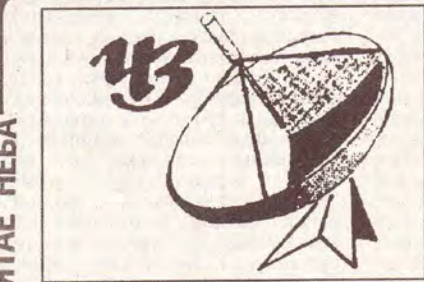
– Як дэлегат, я выйду з прапановай аб прыняцці адпаведнай заявы з'езда Саюза моладзі Беларусі, адрасаванай Вярхоўнаму Савету, Саўміну і калегіі Дзяржтэлерадыё. На "Беларускай маладзёжнай" выступаў увесь палітычны бамонд – ад Вазьняка да Пазьняка, ад чырвоных да бела-чырвона-белых.

— Што чакаеце ад з'езда — крытыкі, падзякі?

– Я ведаю, мяне будуць крытыкаваць, але не крытыкуюць толькі тых, хто не працуе. Сваёй галоўнай заслугай лічу тое, што арганізацыя працягвае існаваць і ёсць каму і куды прыйсці пасля мяне.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Еўраньюс" — "Уорлднэт" — "Суперчэннэл"

Дзяжурныя па выпуску: перакладчыкі Віталь КАПАЧЭЛЬ, Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Павел СІМАНАЎ.

УПАРТАЯ ПАЎНОЧНАЯ КАРЭЯ

ЗША выказалі неспакой у сувязі з ядзернымі выпрабаваннямі ў Паўночнай Карэі.

Паводле заявы прадстаўнікоў Пентагона, Паўночная Карэя распрацавала новую ракету, здольную знішчаць караблі. Апошняя, у сваю чаргу, адхіляе заявы ЗША, але ў мінулыя выхадныя зноў адмовілася дапусціць міжнародную інспекцыю на рэактар у горадзе Ёнгбён.

ЗАМАХ НА ЭКС–ПРЭМ'ЕРА

У адной з японскіх гасцініц адбыўся замах на былога прэм'ер-міністра Краіны ўзыходзячага сонца Хасакаву.

Калі Хасакава выйшаў да журналістаў, нейкі чалавек з натоўпу выстраліў у яго некалькі разоў, але прамахнуўся. Хасакава не пацярпеў. Паводле заявы паліцыі, страляў член ультранацыяналістычнай групоўкі.

КАЛУМБІЯ ЗМАГАЕЦЦА З НАРКАМАНІЯЙ

Калумбія прыняла закон, які забараняе прыём наркотыкаў у грамадскіх месцах.

Праўда, дома гэта можна рабіць па-ранейшаму бесперашкодна.

СПРАВА ПРЫНЦЫПУ...

Сын Джона Ленана, Джуліян, гатовы ў судзе адстойваць свае правы на частку спадчыны бацькі, калі перамовы з Ёка Она наконт гэтага будуць безвыніковымі.

Паводле слоў Джуліяна, гэта "справа прынцыпу".

НАРВЕЖЦЫ СУПРАЦЬ

Нарвежцы супраць уступлення сваёй краіны ў Еўрапейскі саюз.

У ходзе рэферэндуму, які працягваўся каля 6 месяцаў, 42 працэнты насельніцтва выказаліся супраць уступлення.

МЭР – ЖАНЧЫНА

Мэрам горада Рэйк'явіка — сталіцы ісландскай дзяржавы — стала жанчына.

Гэта 39-гадовая Сальрун Гісладотэр. На выбарах яна атрымала 53 працэнты галасоў.

"СПІС ШЭНДЛЕРА" ЗАБАРОНЕНЫ

Егіпецкая цэнзура забараніла паказ фільма Стывена Спілберга "Спіс Шындлера".

На думку мясцовых улад, у карціне вельмі многа насілля, катаванняў, аголеных цел. Фільм распавядае пра бізнесмена, які ў гады другой сусветнай вайны выратаваў ад смерці 1200 яўрэяў.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

Беларусь – у лідэрах

У цікавы час мы жывём. Калі на вуліцах і ў грамадскім транспарце толькі і чуваць скаргі на хранічны недахоп грошай, калі спальны гарнітур айчыннай вытворчасці "Мара" лепш перайменаваць у "Мрою", а беларуская цыбуля даражэй за мараканскія апельсіны, наша рэспубліка абскакала Маскву па ўвозу патрыманых аўтамабіляў (у асноўным еўрапейскіх марак) у паўтара раза. Агульны аб'ём імпарту замежных новых і не вельмі аўто склаў каля 600 млн.даляраў.

Паводле падлікаў экспертаў Незалежнага інстытута сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў, першае месца сярод патрыманых "еўрапейцаў" на Беларусі займае "Опель". Потым, у адпаведнасці з папулярнасцю, ідуць "Фольксваген", "Форд", "Аўдзі", "Мерседэс" і "БМВ". І толькі зрэдку трапляюць на вочы вельмі прэстыжныя "Ягуары" і "Поршэ". Да таго ж, мы яшчэ і пераборлівыя: даволі танныя на сусветным рынку японскія аўтамабілі ў нас таксама не карыстаюцца поспехам і складаюць толькі 4,5 працэнта ад агульнага імпарту. Цалкам жа за 1992—93 гады ў Беларусь трапіла больш як 100 тысяч іншамарак, 88 працэнтаў з якіх увезена прыватнымі асобамі.

Большасць пакупнікоў гэтага тавару знайшлася, зразумела ж, у Мінску — 30 працэнтаў (у вобласці толькі 10 працэнтаў), на апошнім месцы — Віцебская вобласць — усяго 6 працэнтаў.

У гэтай галіне беларускай сталіцы належыць і яшчэ адзін рэкорд: Выканаўчы сакратарыят СНД — адна з самых забяспечаных "мотарэсурсамі" міжнародных арганізацый, бо мае замежных аўтамабіляў амаль столькі ж, як і супрацоўнікаў, праўда, без уліку абслугі.

І яшчэ адно менш прыкметнае дасягненне: сярэдняя зарплата ў Беларусі вагаецца недзе каля 20 даляраў. Дзіўна. Ці не так?

Шукайце спачатку партнёраў у бізнесе, а потым – жанчын

З 7 па 10 чэрвеня ў Рэспубліканскім выставачным цэнтры пройдзе міжнародная спецыялізаваная выстава з даволі мудрагелістай назвай "Belaruscomputer. Belarusbank. Belarusorgadata", у якой прымуць удзел больш як 70 фірмаў з 15 краін.

Сярод іх — фірмы, да назваў якіх мы ўжо прызвычаіліся: IBM, ALCATEL, OLIVETTI, EPSON, PHILIPS, MINOLTA і іншыя. Не абыдзецца выстава і без мінскіх "Інтэграла" і ВА вылічальнай тэхнікі.

Праблемам развіцця на Беларусі ўсемагчымых сродкаў сувязі ад тэлекамунікацый да банкаўскіх сістэм будзе прысвечаны кангрэс, арганізаваны ў рамках выставы.

* * *

На працягу гэтых жа трох дзён, але ў памяшканні інстытута "Белпраект", будзе працаваць IV Міжнародная выстава сродкаў бяспекі "Мінск. Бяспека-94", на якую з'едуцца больш як 30 удзельнікаў не толькі з Беларусі, але з блізкага (Расія, Украіна) і далёкага (Польшча, Ізраіль, ЗША) замежжа.

А ці было лепей?

Заўсёды людзі імкнуліся параўнаць сваё становішча з эканамічным узроўнем іншых краін. Нядаўна "Бізнес-клас" прапаноўваў сучасную градацыю заробкаў па розных прафесіях, а сёння цікавую рэтраспектыву дапаможа нам зрабіць беларуская газета "Наша ніва", якая яшчэ на пачатку стагоддзя (№ 6 ад 14.03.1908 г.) друкавала табліцу сярэдніх даходаў і падаткаў (усё ў рублях) у розных краінах на той час:

	сярэдні даход	падатак з кожнай сотні
Аўстралія	374	6,30
Амерыка	346	6,80
Англія	273	10,70
Францыя	233	15,00
Германія	184	12,80
Аўстрыя	127	14,90
Іспанія	120	13,40
Італія	104	24,50
Партугалія	101	16,80
Балканскія княствы	101	12,20
Грэцыя	93	18,30
Расія	63	19,60

Натуральна, Беларусь на той час жыла на ўзроўні Расіі. Дарэчы, раім звярнуць увагу на тое, што сярэдні даход наш тады быў у пяць разоў меншы за амерыканскі (346 руб.:63), а цяпер гэты разрыў павялічыўся да 100 разоў (2000 дал.:20 дал.).

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

ЭКАНОМІКА

Як справы, рабочы клас?

□ Валянцін БАРЫСЕВІЧ, "ЧЗ"

Новы час песціць новых герояў. А вызвалены ад сваёй занадта ідэалагізаванай місіі пралетарыят неўпрыкмет апынуўся на задворках жыцця, застаўшыся, аднак, тым, кім ён і быў да ўсялякіх перамен: яго вялікасцю вытворцам. Як жывецца яму, ужо спрытна скінутаму як з эканамічных, так і палітычных рахункаў? Аб чым думаецца? І чаго не прымае душа?

Адказы на гэтыя пытанні асабіста мне далі дзве сустрэчы, якія здарыліся на былым гіганце індустрыі, а сёння — церпячым бедства прадпрыемстве — Мінскім трактарным заводзе.

Сустрэча першая:

Абрабаванне вытворцы працягваецца...

"У вёсцы, дзе жыве мая цешча, — апавядаў Віктар Баўкуновіч, начальнік фармовачнага ўчастка ліцейнага цэха № 2 Мінскага трактарнага завода, — пабудавалі прадуктовы магазін на другім, супрацьлеглым ад вёскі, беразе рачулкі. У веснавое разводдзе, восеньскую бездарож да яго можна дабрацца толькі пехатой, праз мосцік, а вось аўтамашыны з хлебам, прадуктамі вяртаюцца назад..."

Здавалася б, што агульнага паміж вёскай, цешчай і ліцейным цэхам МТЗ? Як выявілася, — праблема сувязей.

"Сувязь, — падкрэсліў Баўкуновіч, — гэта тое, ад чаго танцуюць у любой цывілізаванай краіне, толькі не ў нас, дзе працэс ідзе адваротна прапарцыянальны — трывалыя некалі ніткі, што звязвалі і асобныя прадпрыемствы і цэлыя народы — пашкуматаны. Дык аб якой, скажыце, калі ласка, стабільнасці ў вытворчасці можна весці гутарку, калі з такой нагоды працоўны тыдзень доўжыцца, у лепшым выпадку, тры-чатыры дні, а адміністрацыя і адпаведныя структуры ўвесь асноўны час прысвячаюць не вытворчай справе, а пошукам чыгуну, коксу, грошай для вядзення гаспадарчых спраў і разлікаў з Расіяй, Украінай?"

З пазіцыі цяперашняга моманту Віктара Баўкуновіча можна зразумець. Сапраўды, цяжка пераадолець нашы нягоды. Праблема, уяўляецца, вырашыцца толькі пры ўмове агульных намаганняў. Бо трактарабудаўнічая галіна — ключавая ў эканоміцы рэспублікі. А калі гэтак, то павінны ж тут прысутнічаць дзяржаўныя інтарэсы. А адпаведна — і інвестыцыйныя рэсурсы. Адным словам, урад не павінны заставацца ўбаку. Ён абавязаны ўзяць на сябе асноўныя функцыі па вывяду прадпрыемства з крызісу, мець доўгатэрміновую перспектыўную праграму развіцця буйных заводаў, фабрык, якія з'яўляюцца сферай нацыянальных прыярытэтаў, страта якіх недапушчальна на многіх, у тым ліку эканамічных выніках у цэлым для рэспублік.

Дык чаму ж там, "у вярхах", не лічацца з тым, што трактарны завод згортвае вытворчасць? Гэтае пытанне ўзнікае само па сабе, калі гутарка ідзе ў асяроддзі рабочых. Дзівяцца: як так?... Балазе, у любой цывілізаванай краіне гэткія складаныя галіны знаходзяцца пад строгім кантролем дзяржавы, якая нястомна сочыць за якасцю вырабляемай прадукцыі, забеспячэннем сыравінай і матэрыяламі, усяляк заахвочвае выраб сучаснай тэхнікі, набыццё найноўшых тэхналагічных ліній, па больш нізкіх цэнах — той жа сыравіны... Чаму ж у нас цэнава бязмежжа? Да якога часу яно будзе доўжыцца? На вялікі жаль, адказаць на гэтыя складаныя пытанні ў цяперашняй крытычнай сітуацыі цяжка. А заняпад прадпрыемства, між іншым, прадаўжаецца. "Калі яшчэ год назад мы выраблялі 90, — расказваў Баўкуновіч, — то сёлета наўрад ці сыдзе з канвеера і 70 тысяч трактароў".

Адным словам, не трэба быць астролагам, каб прадбачыць незайздросную будучыню прадпрыемства. Мяркуйце самі: як можна аптымістычна глядзець за гарызонт, калі тона чыгуну, які ідзе на адліўку задніх мастоў трактароў, муфты счаплення, каштуе сёння, колькі б вы думалі? Два мільёны "зайчыкаў"! А за суткі толькі ў ліцейным цэху № 2 разыходзіцца яго 350 тон. Але ж для вырабу асноўных камплектуючых неабходны не толькі метал. Патрэбны пясок, фенол для вырабу стрыжняў, кокс — для ліцейшчыкаў. А яны таксама каштуюць вялікіх грошай. Напрыклад, тона коксу — 800, фенолу — 530 тысяч "зайчыкаў". Дзе ўзяць гэткія сумы? Пакуль цэхі і ў цэлым завод жывуць за кошт экспарту трактароў у Пакістан, Амерыку, Кітай.

"А што тычыцца Расіі, — засмучаўся Віктар Фёдаравіч, — то яна закупляе іх у нас за бясцэнак, перапрадае за мяжу, маючы дадатковы навар. Няхай бы і сыравіну адпускалі нам за ўмоўныя сумы, а не па расцэнках вышэй за сусветныя..."

Карацей кажучы, крылаты выраз "час — грошы", здаецца, набывае канкрэтны змест. Але, ні ў якім разе, не на карысць беларускіх трактарабудаўнікоў, у якіх няма сыравіны, і якія пастаўлены перад фактам: выратаванне тапельца — праблема самога тапельца.

"Мы вельмі доўга ставілі нейкія эфемерныя задачы, — працягваў начальнік фармовачнага ўчастка Баўкуновіч. — Хоць трэба было ў самым пачатку "заварухі" ад слоў пераходзіць да канкрэтных спраў. Аднак, час быў змарнаваны. І вось цяпер нам і тым, хто вырабляе, напрыклад, МАЗы, БелАЗы, як дождж у спёку, патрэбна падтрымка на заканадаўчым узроўні. Бо фактычна ідзе абрабаванне вытворцаў. Растуць, як грыбы на дражджах, тарыфы на электраэнергію, сыравіну, камплектуючыя. А, між іншым, гэта плата ляжа ў сабекошт прадукцыі, што ідзе на продаж сельскаму працаўніку — хлебаробу, які корміць нас і поіць і, дарэчы, пастаўляе тавар больш танны, чым мы яму. У эканоміцы неабходна гібкая стратэгія. Ні да чаго добрага мы не прыйдзем, калі будзем зноў і зноў раскручваць спіраль гонкі цэн".

Ці абгрунтаваная трывога? На жаль, так. Клімат на айчынным рынку неспрыяльны. Для таго, каб выжыць, неабходна асвойваць новыя пазіцыі на сусветных рынках, навесці парадак з падаткамі і манапольнымі цэнамі. Аднак сістэма дзяржаўнага кіравання ў рэспубліцы, пазіцыя ўлад і фінансавая палітыка ўрада да гэтага дня не дазваляюць рэалізавацца магутнаму і ўжо па многіх пазіцыях разгубленаму навуковаму і эканамічнаму патэнцыялу гэткіх буйных прадпрыемстваў, як трактарны.

У гутарках з ліцейшчыкамі я час ад часу лавіў сябе на думцы аб тым, як часта яны, рабочыя, выказваюць крыўды на недахопы ў арганізацыі менавіта дакладнага забеспячэнскага працэсу. Зрэшты фінансавыя адносіны з большасцю пастаўшчыкоў цяпер гэткія: заплаці і атрымлівай. Іншая справа, што на некаторыя віды сыравіны цэны ў блізкім замежжы куды больш вышэйшыя, чым у далёкім, а вось гатовую машыну на тых жа ўмовах не збыць. Хаця менавіта ад калькасці прададзеных "беларусаў" сёння залежыць капітал прадпрыемства.

"Усё, што мы можам, — сказаў вопытны фармоўшчык Мікалай Аляксандравіч Зазуля, — гэта прыходзіць на працу дзесяць—пятнаццаць дзён у месяц, з надзеяй зарабіць хоць на хлеб".

Толькі гэта акалічнасць і ўтрымлівае яшчэ рабочых ля станкоў, канвеераў. Куды падзенешся, калі ўсюды развал?

Засталіся ў ліцейцы ў сваёй аснове старыя кадры. Моладзь працаваць на вытворчасці не імкнецца. Не бачыць стымулаў: кватэры не атрымаеш, разлічвай на кааператыўнае жыллё. Зарплата не вельмі вялікая. Гэтыя акалічнасці паступова нішчаць стымулы да добрасумленнай працы, дэкласуюць сумленне працаўнікоў, якія ўсё часцей успрымаюць зарплату як своеасаблівую даніну за адбыванне на рабочым месцы "рабочага" часу.

За кардынальныя змены, за карэнную перабудову жыцця прадпрыемства і выступаюць начальнік фармовачнага ўчастка Віктар Баўкуновіч, фармоўшчыкі Мікалай Зазуля, Аляксандр Паляк, Рыгор Скакун, брыгадзіры Яўген Мазанік, Васіль Казлоўскі. І, зразумела, не толькі яны...

"Нам дзеля таго, каб дасягнуць згубленага ўзроўню прадукцыйнасці працы семідзесятых-васьмідзесятых гадоў, — працягваў Віктар Баўкуновіч, — спатрэбіцца, магчыма, ад дзесяці да пятнаццаці гадоў. І гэта ў самым лепшым выпадку, пры задавальняючым рашэнні складаных матэрыяльна-фінансавых праблем, забеспячэнні інвестыцыйнымі рэсурсамі".

Нічога дзіўнага. Эканамічныя ніткі парваны, і аднавіць іх за кароткі тэрмін вельмі і вельмі складана. У выніку, цэнавая свістапляска на сабекошце прадукцыі, рэзка ўзросшыя цэны на сыравіну, электраэнергію, чыгуначныя перавозкі, разгульваючая інфляцыя — усё гэтаператварае прамысловыя гіганты ў стратныя прадпрыемствы.

"Іншы раз можна пачуць ад скептыка: у трактарабудаўнікоў, маўляў, гэткі магутны патэнцыял — нямала інжынерна-тэхнічных работнікаў, — крыўдаваў Баўкуновіч, — чаму ж не цалкам выкарыстоўваюцца рэзервы і магчымасці для паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця калектыву, шырокага ўкаранення ў практыку дасягненняў навукова-тэхнічнага прагрэсу, паляпшэння якасці прадукцыі?"

Сапраўды, чаму? Ды таму, што заводская казна пустая. Усё ўпіраецца ў адно.

Начальнік участка фармоўкі паведаміў мне, што першая лінія ліцейнага цэха была запушчана ў 1964 годзе, і з таго часу абсталяванне не ўдасканальвалася, цэх не рэканструяваўся. На трэцім канвееры, у прыватнасці, працуе фармовачны паўаўтамат 1961 года выпуску. Гэта пазаўчарашні дзень тэхнікі. Дык аб якой рыначнай кан'юнктуры можна весці гутарку ў недалёкай будучыні, аб якім асваенні новай тэхнікі марыць, калі не будуць прыняты экстранныя меры.

На сённяшні дзень тут, у ліцейным цэху № 2, самыя састарэлыя фізічна і маральна станкі. Гар, пыл. А, між тым, на ўчастках працуе каля сарака працэнтаў жанчын. Не па сабе становіцца, калі назіраеш, у якіх умовах даводзіцца ім працаваць.

Праўда, наважваліся ў ліцейцы па дамоўленасці з немцамі абсталяваць новыя фармовачныя лініі, замяніць вагранкі, каб ачысціць паветра не толькі ў цэхах, але і скараціць выкіды пылу, газаў у навакольнае асяроддзе. Аднак, добрыя намеры засталіся на паперы. Не адшукалася ў казне адзінаццаці мільёнаў марак.

...Уяўляецца: глядзіць далёкая вёска Буда з акенцаў хат і бачыць вузкі мосцік цераз рачулку да магазіна. Нізкае, поўнае навальнічных хмар неба над зямлёй. Пахмурна і за закуранымі вокнамі ліцейнага цэха. Што чакае людзей там, за гарызонтам?!

(Працяг у наступным нумары).

Дарогамі браслаўскіх касінераў

Браслаўшчына ў 1794 годзе стала месцам актыўных дзеянняў паўстанцкіх атрадаў. Менавіта тут у маі-чэрвені адбыліся сутычкі паўстанцаў-касінераў з карнікамі пад Відзамі і Браславам, ля Замошша і Абаб'я... Кіравалі атрадамі генерал Аскерка, браслаўскі суддзя Казімір Беліковіч, браслаўчанін Багуслаў Мірскі.

Але найбольш прыкметнай фігурай сярод кіраўнікоў паўстання быў вядомы дзяржаўны і грамадскі дзеяч Рэчы Паспалітай Томаш Ваўжэцкі. Ураджэнец Браслаўшчыны, ён выбіраўся дэпутатам сейма і ўнёс значны ўклад у падрыхтоўку прагрэсіўнай Канстытуцыі 1791 года.

У час паўстання 1794 года Т.Ваўжэцкі на свае сродкі экіпіраваў атрад паўстанцаў колькасцю ў 300 чалавек і быў уведзены ў састаў Найвышэйшага нацыянальнага савета паўстання. Лёс усклаў на Томаша Ваўжэцкага цяжкі груз кіраўніцтва паўстанцкім рухам пасля палону Тадэвуша Касцюшкі. У выніку паражэння паўстання ён быў зaключаны ў Петрапаўлаўскую крэпасць, дзе прабыў два гады. Вызвалены па амністыі Т.Ваўжэцкі вярнуўся на Браслаўшчыну ў сваю сядзібу ў Відзах-Лаўчынскіх. Памёр ён у 1816 годзе і пахаваны ў Відзах.

Гісторыя захавала звесткі яшчэ пра аднаго актыўнага ўдзельніка паўстання вядомага кампазітара і дзяржаўнага дзеяча Міхала Клеафаса Агінскага. Узначальваючы асобы атрад, ён зрабіў некалькі рэйдаў з мэтай падтрымкі і аб'яднання разрозненых груп паўстанцаў. Вядома, што адзін з рэйдаў прайшоў праз тэрыторыю Браслаўскага павета.

Яўген КАЗЮЛЯ,
БЕЛІНФАРМ.

НА ЗДЫМКАХ:
• Так выглядае сёння сядзіба Т.ВАЎЖЭЦКАГА ў Відзах-Лаўчынскіх.
• "Рэйд М.К.АГІНСКАГА па Браслаўшчыне" — карціна браслаўскага мастака Івана РЫДЗІКІ.

Фота аўтара.

ЗАЯВА

дэпутатаў апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце Беларусі

Апазіцыя БНФ неаднаразова звяртала ўвагу грамадскасці Беларусі і міжнароднай супольнасці на становішча ў сродках масавай інфармацыі, якое адметна поўным ігнараваннем законаў і прынцыпаў свабоды слова з боку ўрада.

У апошні час сталі вядомыя новыя факты наступу на прэсу. Міністр культуры і друку, парушаючы Закон, уласным загадам спыніў выданне газеты "Навіны БНФ". Забаронена газета "Выбар" (Віцебск). Выдавецтва "Беларускі Дом друку" адмовілася друкаваць газету "Свабода". 28 мая забаронены дэмакратычныя радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная" і "Крыніца". Заблакавана інфармацыя незалежнага агенцтва "БелаПАН" і ўвогуле ўся інфармацыя, якая датычыць дзейнасці дэмакратычных сілаў і не ўспрымаецца ўрадавай групоўкай кіруючай наменклатуры. Знішчаюцца рэшткі дэмакратычнага друку. Умацоўваецца таталітарны рэжым.

Рэгулярныя звароты дэпутатаў апазіцыі БНФ да кіраўніцтва Дзяржтэлерадыё з просьбай прадаставіць эфірны час ігнаруюцца, хоць такая магчымасць дэпутатам гарантаваная Законам.

Наступ на дэмакратычных журналістаў і незалежную прэсу невыпадковы — Савет Міністраў і паслухмяны яму Вярхоўны Савет зацікаўленыя, каб выбары Прэзідэнта адбываліся ў становішчы інфармацыйнага падману грамадства.

Як нам стала вядома, кіраўніцтва Дзяржтэлерадыё плануе прадаставіць эфір для выступленняў дэмакратычных кандыдатаў у Прэзідэнты ў нязручны час. Між тым, ужо цяпер усе інфармацыйныя праграмы тэлебачання і радыё, усе ўрадавыя газеты запоўненыя прапагандысцкай інфармацыяй пра Старшыню Савета Міністраў Вячаслава Кебіча. Гэта ёсць парушэнне закону, прынцыпу роўных магчымасцяў для ўсіх кандыдатаў і выкарыстанне В.Кебічам у перадвыбарчай барацьбе свайго службовага становішча.

Усё гэта прымушае нас зрабіць адпаведны зварот да беларускай грамадскасці і міжнароднай супольнасці, звярнуць увагу на расправу з дэмакратычнай прэсай і іншымі сродкамі масавай інфармацыі, на небяспечны рост таталітарызму на Беларусі.

Мы патрабуем неадкладнага аднаўлення магчымасці выдання газетаў "Выбар", "Навіны БНФ" і "Свабода", а таксама выхаду ў эфір радыёстанцыяў "Беларуская маладзёжная" і "Крыніца".

У адпаведнасці з Законам аб статусе народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь, мы патрабуем прадастаўлення дэпутатам апазіцыі БНФ прамога эфіру па нацыянальным тэлеканале.

Таталітарызм павінен быць спынены.

З.ПАЗЬНЯК, С.НАВУМЧЫК, Ю.БЕЛЕНЬКІ, В.ГОЛУБЕЎ, В.АЛАМПІЕЎ, В.МАЛАШКА, Б.ГЮНТЭР, Л.ДЗЕЙКА, А.САСНОЎ, А.ТРУСАЎ, У.НОВІК.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

І другое жыццё пражыла б гэтаксама

Здаецца, што даўно ведаю гэтую жанчыну — загадчыцу сектара перыёдыкі кнігасховішча беларускай літаратуры нацыянальнай бібліятэкі Ганну Тадэвушаўну Касцяневіч.

Нарадзілася яна ў адной з вёсак Віцебскай вобласці. Бацька — камуніст, але, калі руйнавалі цэрквы, ён адкрыта выступіў супраць гэтага варварства. Толькі дзякуючы пастанове Сталіна "Аб непарушнасці духоўных каштоўнасцей" пазбег пакарання. Ганна пасля заканчэння школы працавала два гады ў вясковай бібліятэцы, а потым, закончыўшы Магілёўскі бібліятэчны тэхнікум, трапіла ў Мінск.

Аднаго разу прыйшла яна ў сабор Пятра і Паўла і сказала, што хоча дапамагаць людзям. Спачатку хворым падносіла мыла, а потым у саборы адкрылася бібліятэка, — і Ганна стала загадчыцай. Зараз Ганна Тадэвушаўна — член таварыства міласэрнасці, дапамагае хлопчыку-сіраце і многім "цяжкім" сем'ям. Вось урывак з яе аповеду: "Неяк прыйшла ў сабор гуманітарная дапамога, павезла яе адной сям'і. Там сем дзяцей, малодшай дзяўчынцы год. Маці п'е. У кватэры, нібы пасля пагрому, — усюды бруд, шафы без ручак, няма ніводнай разеткі, дзеці ў рванай вопратцы, з раніцы не елі. Я хутка прыбрала, пакарміла малых. Урэшце прыйшла гаспадыня, пад чаркай. Аказалася, муж без просыпу піў і яе спаіў, але жанчына хоча выбрацца з гэтай дрыгвы. Я пагаварыла з ёй, і наступным разам яна мяне ўжо чакала, кватэру прыбрала".

У Ганны Тадэвушаўны дзве дачкі. Яны разумеюць сваю матулю і дапамагаюць ёй. Старэйшая, Вольга, будзе паступаць на багаслоўскі факультэт гуманітарнага універсітэта.

Калектыў вельмі цёпла адзываецца аб сваім кіраўніку: "Ніколі голасу не павышае, вельмі аб'ектыўная і праўдзівая".

Цяжка Ганне Тадэвушаўне: сям'я, работа і справа, якая стала сэнсам яе жыцця. Не хоча яна, каб за міласэрнасць плацілі ёй грошы. І калі б ёй была дадзена другое жыццё, пражыла б яго гэтаксама.

Святлана ЧАРНАЯ.

Баязлівы "зайка" шэранькі...

Якія толькі мянушкі не атрымліваў наш родны разліковы білет Нацыянальнага банка Беларусі, больш вядомы ў рэспубліцы пад псеўданімам "заяц", за час свайго нядаўняга двухгадовага існавання. Дарэчы, цікава было б ведаць, чаму менавіта "заяц", а не "вавёрка" або "воўк" ці яшчэ якая-небудзь жывёліна з таго звярынца, прадстаўнікамі якога ўпрыгожаны грашовыя купюры Нацбанка Беларусі вартасцю ад пяці да тысячы рублёў? За два гады гэта назва настолькі замацавалася, што папулярнае ў мінулым "драўляны" проста страчвае свой сэнс у галерэі вытворных, узяўшых свой пачатак ад зыходнага слова: "шэры", "касы", "даўгавухі" і інш. Хаця, часам можна пачуць, як беларускія грошы ласкава называюць "мядзведзем", "зубрам", у залежнасці ад намаляванай на іх істоты. Але гэта не ад таго, што мы вельмі любім прыроду і ахоўваем яе жыхароў. Проста мы яшчэ больш падкрэсліваем несур'ёзнасць гэтага намеру, калі нацыянальную валюту вырашана было размаляваць ляснымі насельнікамі. Гэта што, намёк на нашу недалёкую з імі роднасць ці проста "пры ўсім багацці выбару іншай альтэрнатывы няма"? Уявіце сабе, напрыклад, што з даляра, які карыстаецца такой папулярнасцю ва ўсім свеце, на нас глядзяць не Гамільтан з Вашынгтонам, а ікласты лясны дзік ці які-небудзь паласаты барсук.

Нас жа, калі было вырашана, што ўсе браты нашы меншыя, якіх толькі можна надрукаваць, ужо надрукаваныя рэзка пацягнула на архітэктурныя ансамблі. Плошча Перамогі, Акадэмія навук... Чаго чакаць наступным? Камароўскі рынак? Стадыён "Дынама"? Ці можа лепш будзе пункт абмену валюты банка "Комплекс"?

А колькі ж нашага беднага "зайчыка" хвалі, колькі прадказвалі, што хутка навострыць ён свае доўгія вушы ў суседнюю Расію і памчыць у пошуках лепшага існавання. А ён усё жыве і час ад часу "радуе" нас сваімі, не па-заечы шалёнымі скокамі на валютнай біржы. Хаця гавораць, што недзе ў засеках Мінфіна чакаюць свайго часу новыя беларускія грошы, якім з-за гэтых загадкавых захадаў аб аб'яднанні грашовых сістэм Расіі і Беларусі так і не ўдалося пабачыць свет. Так што яшчэ не вядома, колькі засталося нашаму "зайчыку" скубці зялёную траўку на гэтым вялікім, але не надта сакавітым лузе пад назвай "рыначная эканоміка ў беларускім варыянце", калі з усіх бакоў яго, беднага, можна ў любы момант вельмі лёгка "падстрэліць". Але будзем спадзявацца, што гэтага не здарыцца, і наш "даўгавухі" захавае самастойнасць і будзе вырашаць свой лёс, падпарадкоўваючыся ўласнай зацікаўленасці, а не загадам магутных суседзяў.

Рыгор МІЦЮШНІКАЎ.

Небагатыя дапамагаюць бедным

У Крычаве ўпершыню прайшоў дабрачынны марафон "Нашы сэрцы — дзецям". Ініцыятары яго правядзення — раённы камітэт Таварыства Чырвонага Крыжа, а канкрэтна яго старшыня Людміла Акімаўна Баравікова, а таксама гарадскі аддзел народнай адукацыі. Шмат зрабіла для таго, каб такі марафон адбыўся, дырэктар гарадскога дзіцячага цэнтра творчасці Ніна Дзмітрыеўна Василенка.

А дапамагаць ёсць каму. У Крычаве 35 дзяцей-сірот, 38 інвалідаў з дзяцінства. А колькі мнагадзетных сем'яў! Прычым, пенсія з прычыны страты карміцеля ўсяго 30 працэнтаў ад заробку, які атрымліваў бацька ці маці. Дзеці-інваліды з дзяцінства атрымліваюць усяго 78 тысяч рублёў пенсіі (гэта ўжо ў красавіку). Няцяжка ўявіць сабе, у якіх умовах даводзіцца жыць сёння гэтым дзецям, якія літаральна пазбаўлены дзяцінства. Ды і бездапаможныя яны, не ў стане самі паклапаціцца пра сябе, а маюць права разлічваць на дапамогу грамадства.

Прынамсі, як расказала загадчыца гарана Валянціна Віктараўна Добрусева, у школах горада сабраны два мільёны рублёў. Гарвыканкам пералічыў у фонд марафона 500 тысяч рублёў. Між іншым, больш за чатыры мільёны пералічылі ў фонд марафона розныя прадпрыемствы і арганізацыі горада. А вось камерцыйныя структуры сваёй міласэрнасцю не вызначыліся. 50 тысяч ахвяраваў адзін з прадпрымальнікаў, які пажадаў застацца невядомым, ды яшчэ 30 тысяч невялічкі кааператыў "Рамонтнік-1".

А вось гарадскі аўтобусны парк вырашыў даць па мільёну сваім работнікам, у сем'ях якіх выхоўваюцца дзеці — інваліды з дзяцінства.

Увогуле за час правядзення марафона ўдалося сабраць 8337855 рублёў. Ахвяраванні яшчэ будуць паступаць. Гэтыя сродкі ўлічваліся спецыяльнай размеркавальнай камісіяй і будуць перададзены тым дзецям, якія найбольш маюць у гэтым патрэбу. Аб тым, каму будзе аказана дапамога, арганізатары марафона паабяцалі паведаміць праз раённую газету.

Закончыць хочацца словамі аднаго з арганізатараў марафона намесніка галоўнага ўрача Наталлі Ягораўны Капсэт, якая сказала, што ў гэты дзень нават малышы аддавалі тыя рублі, што дала ім маці на цукеркі. Значыць, жывая міласэрнасць у душах людзей. А людзям, якія трапілі ў бяду, патрэбна таксама сардэчная цеплыня.

Уладзімір ДАЛЕЦКІ.

ЗВАНОК З УРОКА

Самае доўгае лета

— О, глядзіце, гэта ж нашы карытцы стаяць! — хлопцы зайшлі ў гаспадарчы магазін, нечакана ўбачылі сваіх рук работу і ўзрадаваліся, як радуешся на чужыне добра знаёмаму ці земляку.

— Якія яшчэ карытцы? — не зразумеў я.

— Ну, гэта ж мы самі ў школе рабілі, на ўроку працы.

— І навошта яны?

— Як навошта? Свіней карміць.

— Такія маленькія?

— Для маленькіх парасятак.

У Докшыцах, не глядзі, што гарадскія дзеці, сельскую гаспадарку, як рэпу, грызуць. Тут у кожнага, бадай, свой агародзік. Без яго ў маленькім, зусім не прамысловым райцэнтры лёгка адкінеш капыты.

Хлопцы ўзялі па кілаграму ...вяроўкі. Вяроўка танная і тоўстая, на кілаграм многа лезе, атрымаліся кулі — ледзь абхапіць.

— Навошта вам, — цікаўлюся, — вяроўка?

— Вешацца, — смяюцца.

— Так многа?

— Дык на ўвесь жа клас.

З хлопцамі ідзём да павароткі. Затым яны кіруюць да школы, а я спускаюся ўніз. Там — возера. Штучнае, але нічога, можна і пакупацца, і рыбу палавіць. Гэта перагарадзілі ды пачысцілі рэчку Бярэзіну. А вось і рыбак. Рыбы, праўда, не відно, адна вудачка.

— Ловіцца? — пытаюся.

— Часам... — не адрываючы погляду ад лескі, бо ловіць ён на леску, без паплаўка, неахвотна бурчыць рыбак.

Раптам у мяне за спінаю нешта падазрона захлопала. Паварочваюся — певень. Погляд у яго ваяўнічы і яўна агрэсіўны, нічога добрага не абяцае. Яшчэ хвіліна — і певень бы пераможца ўссядаў у мяне на галаве. Гэтага толькі не хапала. Зусім як той Пархвен Катлубовіч, што з п'яным пеўнем біўся. Лепшая абарона — наступленне. Раблю выгляд, што ў руцэ ў мяне здаравенная дубіна і рашуча наступаю на агрэсара. Падзейнічала. Певень недаверліва адступае, і хоць яшчэ трымаецца ваяўнічага выгляду, але ўжо скоса пазірае на падваротню, шукае хады для адступлення, тым болей, што ў руцэ ў мяне і сапраўды паяўляецца дубец. Нарэшце, певень з пачуццём уласнай годнасці хаваецца ў двары, а я, крыху збянтэжаны, так з дубцом і кірую да першай докшыцкай школы.

А ў школе дубец не патрэбен, бо тут дэмакратыя. Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Вольга Генадзьеўна Махонь, пачуўшы, што я цікаўлюся пытаннямі летняга адпачынку школьнікаў, ніколькі не збянтэжылася, цярпліва пачынае распавядаць.

Відаць, настаўнікі прывыклі ўжо, змірыліся, што доўгае, нуднае і спякотнае лета кожны год цяжкім грузам кладзецца на кволыя плечы школы. Хочаш не хочаш, а вязі. Хто цягне, таго і куюць. Школа не мае іншага клопату ўлетку, як толькі пасвіць да восені дзяцей. Адпрацаваўшы навучальны год ад званка да званка, яна фактычна не ведае спачыну і ўлетку. А лета з кожным годам становіцца ўсё даўжэйшым і даўжэйшым. І сёлета, мабыць, будзе самае доўгае. Бо пуцёўка ў летнік, нават у свой, "Бярозка", што ля Докшыц, каштуе больш за мільён рублёў. Бо прадпрыемствам фактычна болей не патрэбны падлеткі, усюды і так скарачэнне штатаў, а таму летам уладкавацца на працу ў Докшыцах (ды ці ў адных Докшыцах) практычна немагчыма. Бо нават з'ездзіць куды на экскурсію — справа нялёгкая. Зноў жа — бензін, аўтобус, харчаванне, якое зараз разлічана, мабыць, на мільянераў. І ўсё ж вырываюцца. Часам ездзяць, а часцей ходзяць у паходы. Навошта хадзіць далёка. Ёсць за васемнаццаць кіламетраў ад Докшыц свая школьная экалагічная сцяжынка. Там у любую пару года хораша. Вось толькі дзятлы, якія гняздзіліся, паўцякалі. Хадзілі машыны — птушкі жылі, а прыйшлі людзі, і няўтульна зрабілася лясным дактарам. Вольга Генадзьеўна сама біёлаг, мабыць, таму так востра перажывае трагедыю дзятлаў.

Ну, і што яшчэ? Дапусцім, чалавек сто ўладкуюць у летнікі бацькі. Пяцьдзесят-шэсцьдзесят прыме дзіцячая аздараўленчая пляцоўка, якая будзе працаваць у школе для вучняў першых-чацвёртых класаў. Нехта са старэйшых праўдамі-няпраўдамі ўладкуецца на працу, хаця б у вёсцы — памочнікамі камбайнераў. Астатнім жа застаецца купацца ў тым штучным возеры, дарэчы, вельмі каварным і прагным, бо не адно жыццё чалавечае загубіла. І ваяваць з агрэсіўным інкубатарскім пеўнем, які, відаць, лічыць сябе адзіным гаспадаром і вуліцы, і возера, і спякотнага лета. Наўрад ці ўбачаць докшыцкія падлеткі нешта цікавейшае за пыльныя вуліцы, за ўласныя агародзікі, якім заўсёды патрэбны клапатлівыя рукі. Праўда, ёсць яшчэ плантацыя школьных буракоў, вялікія кветнікі, якія таксама не адмовяцца ад памочнікаў. Ёсць абавязковая школьная вытворчая практыка, да якой даўно ўсе прывыклі, як прывыкаеш да ўзыходу сонца ці нуднага асенняга дажджу. Нешта не сустракаў чалавека, які б ішоў на буракавае поле, як на свята. Ці то паняцце "на працу, як на свята" і сапраўды безнадзейна састарэла, стала утопіяй, як і многае з таго, што мы так гучна і ўпэўнена ўслаўлялі ў свой час. Ці то засталіся незадзейнічанымі нейкія механізмы і рычагі, якія ператварылі б нават працу на прышкольным участку ў занятак любімы і, галоўнае, карысны. А можа, у вузкіх рамках школы камерцыя ці прадпрымальніцтва ўвогуле немагчымы? Можа непрыстасаваная да суровых умоў канкурэнцыі школа рызыкуе проста захлынуцца ў вялікім бізнесе? Бізнес — справа не зусім далікатная і на адных маральных прынцыпах тут далёка не заедзеш. Ва ўсякім разе, дырэктар першай докшыцкай школы Уладзімір Пятровіч Арціменак таксама не падзяляе празмернага аптымізму ў гэтых пытаннях. Ён распавёў мне, як школа надумала адкрыць сваё прадпрыемства, як наладжвае сувязі з Аршанскім ільнокамбінатам. Але ці атрымаецца што з гэтага, сказаць цяжка. Бо нават калі ўвесну заробіш і пакладзеш у банк грошы, да восені іх з'есць інфляцыя. Дарэчы, у гаспадарчым магазіне я пацікавіўся і тымі самымі карытцамі, зробленымі на ўроках працы, якія прадаюцца зараз па тры з паловай тысячы. Іх пакуль ніхто асабліва не купляе. Пра які тут можна казаць бізнес? Застаецца хіба збіраць лекавыя расліны. У Докшыцах, адносна экалагічна чыстым гарадку, гэтая справа пастаўлена добра, але зноў жа яна не прыбытковая. Дзеці стараюцца цэлае лета, а атрымліваюць фактычна капейкі. Няма матэрыяльнага стымулу — няма і ахвоты ў падлетка таўчы ваду ў ступе. Куды лягчэй дый выгадней гандляваць вунь на рынку "Снікерсамі".

Адны гэта зразумелі першымі і, адкінуўшы сентыментальныя прынцыпы, пусціліся ў рыначную стыхію. Другія працягваюць збіраць травы, займаюцца міласэрнасцю — ёсць у школе нават свой цэнтр міласэрнасці — і фактычна не маюць мажлівасці нават з'ездзіць у летнік. Адны жывуць за прынцыпы, другія — за грошы. Жыццё жорстка і бязлітасна падзяліла нас на дзве, бадай, ужо антаганістычныя групы. Можна рабіць выгляд, што гэтага не заўважаеш, але нельга жыцця адмяніць. І антаганізм расце. Хто будзе пераможцам — пакажа час. Баюся, што пераможцаў увогуле не будзе.

А пакуль — наперадзе лета. Лета без вялікага аптымізму і з нейкай неасэнсаванай трывогаю, мабыць, таму абяцае яно быць самым доўгім.

Уладзімір МІХНО.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Мірныя перагаворы ў Руандзе

У Кігалі ў памяшканні прадстаўніцтва ААН пачаліся мірныя перагаворы паміж дзяржаўнымі войскамі і прадстаўнікамі паўстанцаў.

Бакі абмяркоўваюць прапанаваны місіяй ААН у Руандзе план па спыненню агню.

"Зоркавыя" страсці

У Галівудзе — чарговы скандал. На гэты раз — вакол скасавання шлюбу Дона Джонсана і Мелані Грыфіт.

Апошняя падала заяву аб скасаванні шлюбу, але праз некалькі гадзін перадумала, хоць заяву не забрала.

Банкі — па-за законам?

Беспрэцэдэнтнае расследаванне банкаўскай дзейнасці пачалося ў Італіі.

У панядзелак буйны італьянскі банк "Мідыабанк" быў афіцыйна папярэджаны, што яго дзейнасць знаходзіцца пад следствам. Паліцыя выклікала на допыт 86-гадовага прэзідэнта банка.

Не пускаюць на сцэну...

Салісту групы "U–2" Бона не дазволілі выступіць з прамовай на ўрачыстым уручэнні ўзнагарод у Лондане.

Бона быў вымушаны стаяць за сцэнай. Спявак уразіў свет, калі ўжыў некалькі нецэнзурных выразаў у час уручэння ўзнагароды "Грэмі".

Здымкі адкладзены

Здымкі фільма пра жыццё былога лідэра групы "Нірвана" Курта Кобейна адкладзены з-за скандалу, звязанага з яго самазабойствам.

Пісьменнік Дэйв Томпсан, які напісаў кнігу "Вечна жывыя" пра групу "Нірвана", сумняваецца, што яна наогул калі-небудзь будзе экранізавана.

П'ер Кардэн на Кубе

Французскі мадэльер П'ер Кардэн наведаў Кубу для ўстанаўлення кантактаў з кубінскімі лідэрамі і высвятлення магчымасцей бізнесу на "востраве камунізму".

Кардэн заявіў, што яго сустрэча з Фідэлем Кастра была цікавай.

"Левыя" змагаюцца з "правымі"

Масавыя сутычкі паміж "левымі" і "правымі" адбыліся ў Гамбургу.

Каля 250 дэманстрантаў перашкодзілі выбарчай кампаніі прадстаўніка правай партыі. Каб кандыдат не выступіў з прамовай, яны кінулі на трыбуну пакеты з фарбай, яйкі. Выступленне скончылася ўмяшаннем паліцыі. 9 чалавек арыштавана.

Забойства па-аўстралійску

У Аўстраліі 49-гадовы дарожны рабочы абвінавачаны ў забойстве 7 чалавек.

У час чытання абвінавачання ён заставаўся зусім спакойны і не вымавіў ніводнага слова. Ахвяры забойцы — 3 немцы, 2 англічаніны і 2 аўстралійцы — былі знойдзены ў 1992—93 гадах у лесе на поўдзень ад Сіднея.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Аты-баты
Вайсковы выпуск

На чым "пагарэў" экс-пажарны,
ці каму спрыяе Феміда?

□ Аляксей БЕЗВЯСЕЛЬНЫ

Адразу скажу, што ў гісторыі, якую хачу сёння расказаць чытачам, не будзе галавакружных пагоняў на аўтамабілях па гарадскіх вуліцах, жорсткіх забойстваў і перастрэлак злачынцаў з міліцыяй. На гэты раз, на шчасце, абышлося без гэтых абавязковых атрыбутаў дэтэктыўнага жанру. Дзякуючы аператыўнай рабоце супрацоўнікаў кампетэнтных органаў за вымаганне ў момант атрымання хабару праз пасрэдніка ў суме 850 даляраў у студзені быў затрыманы супрацоўнік пажарнай аховы Мінскага раёна ў чыне маёра. У сувязі з тым, што следства па гэтай крымінальнай справе яшчэ не завершана, аўтар палічыў неабходным змяніць прозвішчы і імёны ўсіх дзеючых асоб.

Падайце на развіццё пажарнай аховы...

— Як пажываеце, бізнесмены? — у адзін са снежаньскіх дзён прама з парога пацікавіўся маёр унутранай службы І. Падапрыгара ў Андрэя Аляксандрава, прэзідэнта аднаой са сталічных прыватных фірм. І не чакаючы запрашэння гаспадара, у брудных ботах пашыбаваў у гасціную. Зручна разваліўшыся ў крэсле, адкрыта пачаў размову.

— Значыць так, Андрэй, цяжкасці ў нас узніклі, — растлумачыў ён. — Трэба дапамагчы пажарнай ахове роднага раёна. Дарэчы, усе нашы прадпрымальнікі пералічылі ўжо грошы хто колькі мог. Адзін ты застаўся!

— Ды я рад бы, Міхалыч! Але на рахунку ў фірмы няма ні капейкі, — паспрабаваў растлумачыць сітуацыю няпрошанаму госцю Аляксандраў. — Цяпер канец года — трэба банку працэнты за крэдыты заплаціць, з пастаўшчыкамі разлічыцца. Нават сваім супрацоўнікам зарплату вымушаны затрымаць...

— Добра, крыху пачакаю, — велікадушна сказаў на развітанне "грозны" пажарны. — Але каб без усялякіх фокусаў.

Гэтага чалавека ў сям'і Аляксандравых ведалі гадоў пяць. Андрэй са старэйшым братам Сяргеем у ліку першых у Мінскім раёне рызыкнулі адкрыць сваю справу яшчэ на заранку прадпрымальніцтва ў былым Саюзе. Яны тады абсталявалі ў старым бацькоўскім хляве невялікую аўтамайстэрню. Даведаўшыся пра гэта, маёр-пажарны стаў даволі часта наведвацца да іх. Заходзіў у двор і гэтак зняважліва скрозь зубы цадзіў: "Там, у багажніку, кола. Трэба зрабіць, ды хутчэй..." А сам з горда ўзнятай галавой звычайна накіроўваўся ў дом да Сяргея.

Такога важнага госця прыходзілася абавязкова частаваць, а паесці і выпіць, трэба сказаць, ён любіў. А паспрабуй не пачастуй — непрыемнасцей потым не абярэшся: можа проста прыкрыць майстэрню "за парушэнне правілаў пажарнай бяспекі". Куды пойдзеш скардзіцца?

— І ўсё ж спачатку Аляксандраў-малодшы наіўна спадзяваўся, што Падапрыгара адстане. Аднак ён вельмі памыляўся. Адразу ж пасля каляд маёр прыбыў да яго ў офіс. Увайшоў і кінуў на стол нейкую паперку: "Вось фактура, пра якую мы гаварылі яшчэ да Новага года! Трэба "загнаць" грошы на рахунак указанай фірмы. Усё ясна?"

— Ды няма ў мяне такіх грошай, я ж яшчэ ў мінулы раз гаварыў, — сказаў Андрэй, убачыўшы выведзеную ў рахунку суму ў 5 мільёнаў "зайчыкаў".

— Ну што ж, няма — дык няма! — злосна сказаў напаследак, відавочна, пакрыўджаны Падапрыгара.

Праз гадзіну каля боксаў і станцыі тэхабслугоўвання фірмы Аляксандравых паявіўся яго памочнік. Не выходзячы з машыны, капітан Сыч паклікаў старэйшага брата: "Зразумей мяне правільна. Калі шэф паслаў закрыць вас, я не магу не паслухацца". І адразу ж склаў акт з трох пунктаў і апячатаў усе вытворчыя памяшканні нібыта за допушчаныя сур'ёзныя парушэнні правілаў проціпажарнай бяспекі.

Між двух агнёў...

Пры выхадзе з банка да Аляксандрава імкліва падышоў малады мужчына. Прад'явіў службовае пасведчанне і прапанаваў пагаварыць не на людзях: "Мы ў курсе вашых непрыемнасцей, хочам прапанаваць сваю дапамогу".

— Пра што вы? — спрабаваў выказаць непаразуменне Андрэй.

— Ну навошта ж так? Ад вашых супрацоўнікаў нам паступіў сігнал аб тым, што вас "душыць" Падапрыгара. Прапануе пералічыць грошы за тавары, якіх вы і ў вочы не бачылі, — выдаў яму аператыўнік. — Мы ўжо даўно "ведаем" гэтага маёра за такія "штучкі".

— А я тут пры чым? — запярэчыў Андрэй.

— Пры тым, што калі паслухаецеся і пералічыце суму, якую патрабуе маёр, то станеце саўдзельнікам у дачы хабару. Так што добра падумайце, ці варта ісці на такі крок? — па-добраму раіў Аляксандраву новы знаёмы і пакінуў свой нумар тэлефона.

Пасля доўгіх разважанняў і сумненняў Андрэй усё ж вырашыў прыняць прапанову кампетэнтных органаў.

Даўшы "дабро" на супрацоўніцтва, Аляксандраў па тэлефоне звязаўся з Падапрыгарай і паведаміў аб тым, што гатоў выканаць яго просьбу. Да гэтага часу стала вядома, што маёр запазычыў буйную суму аднаму малому прадпрыемству. Пусціўшы яго прадстаўнікоў на тэрыторыю "пажаркі", маёр пачаў шчодра "даіць" кааператараў на бензін і розныя паслугі... І вось настаў час плаціць па рахунку. Праўда, першапачаткова ўказаная сума вырасла на 100 тысяч рублёў (напэўна, набеглі працэнты). У сувязі з тым, што на "безнаяўных" выкрыць хабарніка было практычна немагчыма, Аляксандраву параілі прапанаваць тую ж суму рублямі ці далярамі. Па студзеньскаму курсу атрымалася роўна 850 баксаў. Трэба заўважыць, што доўга ўпрошваць Падапрыгару не прыйшлося. Тады ж і дамовіліся аб сустрэчы.

На выхад — з рэчамі!

У прызначаны дзень за паўгадзіны да ўказанага часу да офіса Аляксандрава пад'ехаў нехта Івановіч, уладальнік малога прадпрыемства. Седзячы ў машыне, чакаў маёра і ўважліва сачыў за мясцовасцю, але нічога падазронага не заўважыў. Калі пад'ехаў Падапрыгара, яны разам зайшлі ў будынак.

Не звяртаючы ўвагі на людзей, якія знаходзіліся ў памяшканні, маёр пацікавіўся ў Андрэя: "Грошы гатовы?" Той у сваю чаргу спытаў: "А дазвол на адкрыццё боксаў з сабой?"

— Зараз прынясу, у машыне пакінуў, — радасны маёр выскачыў з офіса. У гэты час Івановіч пачаў пералічваць атрыманыя даляры...

Быццам снег на галаву, зваліліся аператыўнікі і без лішняга шуму затрымалі абодвух. Хоць спачатку Івановіч спрабаваў абурацца. Адкуль валюта? Маўляў, прыехаў забраць доўг у знаёмага. Аднак не мог назваць ні фірму, ні прозвішча яе кіраўніка, а імёны наогул пераблытаў.

Падапрыгара паводзіў сябе больш спакойна. Сам прапрацаваў у МУС нямала гадоў, таму, ачуняўшы ад шоку, ужо на папярэднім дапросе прызнаўся, што гэтымі грашыма хацеў разлічыцца з Івановічам.

Адразу пасля затрымання Падапрыгару было прад'яўлена абвінавачванне і ён змешчаны ў сталічны СІЗа. А ў яго "скромным" асабняку, падвале, хляве і гаражах праведзены вобыск, у ходзе якога аператыўнікі знайшлі нямала цікавага. Зрэшты, мяркуйце самі. У доме маёра было знойдзена 3600 даляраў і цэлы арсенал. Праўда, з 8 ствалоў толькі 3 паляўнічыя ружжы аказаліся зарэгістраванымі ў МУС. Пра моцную паляўнічую страсць экс-пажарнага сведчыць і наразны карабін з аптычным прыцэлам і 200 разрыўных патронаў, даўно знятых з узбраення як негуманны від боепрыпасаў. А яшчэ знайшлі бланкі чыстых службовых актаў, якія складваліся за парушэнне правілаў проціпажарнай бяспекі...

Неабходнае пасляслоўе

Напярэдадні першамайскіх свят Мінскай міжраённай пракуратурай Падапрыгару была зменена мера спынення. Даўшы следчаму падпіску аб нявыездзе з горада, ён пакінуў сцены следчага ізалятара. Вось і думай пасля гэтага: ці гэта следства па справе "забуксавала", ці то ён сапраўды "непатапляльны авіяносец", ці то на хабары не гарыць? Дарэчы, Падапрыгара яшчэ раней выхваляўся сваімі ўплывовымі сувязямі.

Калі мы сапраўды хочам пабудаваць прававую дзяржаву, то апошнюю кропку ў гэтай гісторыі павінен паставіць толькі суд. Менавіта так лічыць прадпрымальнік А.Аляксандраў, у якога вымагаў грошы былы пажарны. Дарэчы, стала вядома, што Падапрыгара нядаўна звольнены з органаў МУС за "злоўжыванне службовым становішчам". Аказваецца, і раней на яго паступалі скаргі і былі сур'ёзныя хібы ў рабоце. Аднак успомнілі пра гэта чамусьці толькі тады, калі запахла паленым?

І апошняе пытанне. Калі такія людзі ходзяць на волі, то, відаць, гэта камусьці трэба. Ці наша Феміда не толькі сляпая, але і глухая?

Патрэбна вайсковая жандармерыя?

Днямі адбылося расшыранае пасяджэнне калегіі Пракуратуры рэспублікі, у якім разам з работнікамі праваахоўных органаў прынялі ўдзел кіраўнікі Беларускай ваеннай пракуратуры і ваенныя пракуроры міжгарнізонных пракуратур.

Адказны работнік Пракуратуры рэспублікі А.Доўбыш у сваім дакладзе адзначыў, што ў працэсе праведзенай праверкі яго групай быў вывучаны стан гэтай работы ў Беларускай ваеннай пракуратуры, Віцебскай і Барысаўскай міжгарнізонных ваенных пракуратурах, ва ўпраўленні выхаваўчай работы Міністэрства абароны Беларусі, 103-й паветрана-дэсантнай дывізіі, 120-й Рагачоўскай дывізіі, 72-м Аб'яднаным вучэбным цэнтры.

Прыведзеныя А.Доўбышам трывожныя статыстычныя даныя аб стане злачыннасці ў арміі прымусілі сур'ёзна задумацца прысутных над гэтай "балючай" для многіх воінскіх калектываў праблемай.

У мінулым годзе злачынствы супраць парадку падначалення (у параўнанні з 1992 г.) узраслі на 40 працэнтаў. Больш за 60 працэнтаў склалі здзекі з ваеннаслужачых. На 13 працэнтаў павялічылася колькасць выпадкаў рукапрыкладства. Больш чым напалову павялічылася колькасць асоб, якія ўдзельнічалі ў гэтых злачынствах. Прычым, каля паловы з іх было ажыццёўлена групамі ваеннаслужачых... У асноўным злачынствы на падставе нестатутных адносін склалі дзесятую частку ад агульнага ліку і з'явіліся адной з асноўных прычын траўматызму асабовага саставу.

У абмеркаванні даклада прыняў удзел беларускі ваенны пракурор генерал-маёр юстыцыі А.Глюкаў. На думку выступаючых, асноўнай прычынай росту злачыннасці ва Узброеных Сілах Беларусі, у тым ліку і нестатутных адносін, з'яўляецца складаная сацыяльна-эканамічная і крыміногенная абстаноўка ў грамадстве. Да гэтага трэба дадаць і рэзкае падзенне прэстыжу ваеннай службы, змяненне якаснага саставу прызыўнікоў...

Цікавыя прапановы выказаў падпалкоўнік юстыцыі І.Лапека. У прыватнасці, пра неабходнасць увядзення спецыяльных органаў дазнання па тыпу ваеннай жандармерыі, як гэта робіцца ў многіх усходнееўрапейскіх краінах. Тады ваенныя пракуратуры змогуць ліквідаваць недахопы ў следчым працэсе, будуць больш эфектыўна займацца сваімі прамымі абавязкамі, а не канстатаваць злачынствы, якія адбыліся.

Аляксей БЕЗВЯСЕЛЬНЫ.

Чужыя сярод чужых
Пра тых, хто сонца Афрыкі на бульбу прамяняў

Мы не заўважылі, як прывыклі да таго, што з нашай краіны, у асноўным, выязджаюць. Толькі ў Ізраіль у 1993 годзе выехала каля 2800 нашых суграмадзян. Аднак, знаходзяцца і такія, для якіх Беларусь, з яе спакойнай абстаноўкай, працавітым і разважлівым беларускім народам, становіцца "зямлёй запаветнай". Так, з краін былога Саюза ў нашу рэспубліку эмігрыравалі ў мінулым годзе амаль дзесяць з паловай тысяч чалавек.

Але не толькі эмігрантаў з блізкага замежжа прыцягвае Белая Русь. Сёння на тэрыторыі рэспублікі пражывае (афіцыйна) больш як 1600 бежанцаў з краін далёкага замежжа. У асноўным гэта прадстаўнікі некалі брацкіх краін Далёкага і Блізкага Усходу: афганцы, в'етнамцы, кітайцы. Для іх Беларусь — скрыжаванне Еўропы ў прамым сэнсе. Прыжывуся тут, а там, глядзі, выпадзе магчымасць перацягнуць ярангу больш на захад. На фоне гэтага амаль біблейскага перасялення прысутнасць у Мінску сыноў афрыканскіх дзяржаў выглядае крыху анекдатычна. Прычым добрая палова з іх асела у нашай далёка не гарачай рэспубліцы дзякуючы... Міністэрству абароны.

Ні для каго не сакрэт, што створанае ў 1980 годзе ў Мінску вышэйшае ваенна-палітычнае вучылішча займалася падрыхтоўкай ваенных спецыялістаў для армій маладых незалежных краін Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі. Прычым, колькасць савецкіх курсантаў ніколі не перавышала колькасць іншаземцаў. Захоўваўся прыблізны парытэт — па шэсцьсот чалавек. Шчыра кажучы, "Мінпаліт" мог бы абысціся і без нашых суайчыннікаў — у СССР тады на недахоп вучылішчаў такога профілю не скардзіліся. Але як прымусіць іншаземца падмятаць газоны, хадзіць у нарады і варты? Нашы ж курсанты з гэтымі задачамі паспяхова спраўляюцца. Але пасля крушэння сацыялістычнай сістэмы дзелавыя адносіны з зарубежнымі партнёрамі літаральна перарваліся. Парытэт парушаўся ў бок "абарыгенаў" кожны год. Колькасць замежных слухачоў скарачалася, а новага папаўнення не было. Апошні паскораны выпуск адбыўся ў снежні 1993 года, калі сцены, цяпер ужо каманднага вучылішча, пакінулі 15 йеменцаў.

Але гэта яшчэ зусім не азначае, што выехалі ўсе іншаземцы. Далёкая Эфіопія, узяўшы прыклад са свайго вялікага брата, вырашыла ўнесці ў дзяржаўны лад дадатковыя карэктывы. Улада перамянілася, у выніку чаго 55 сыноў бананавай краіны аказаліся ізгоямі на ўласнай радзіме. Вяртацца дадому адмовіліся выпускнікі 1991 і 1992 гадоў. Камандаванне спецфакультэта, якое да таго часу практычна ўжо не існавала, не ведала, што рабіць з такімі гасцямі.

Зрэшты, з 1991 года іх рады прыкметна парадзелі.

Дэпартаваны ў сувязі з захворваннем на СНІД 3 чалавекі, адбылі на радзіму па ўласнаму жаданню 6 чалавек, некалькі слухачоў выехалі ў іншыя краіны па турыстычнай пуцёўцы і не вярнуліся. Застаўся "вісець на шыі" МВВКВ 31 чалавек. Яны, не будучы дурнямі, просяцца на выезд у Германію, Англію або Партугалію. У крайнім выпадку дабіваюцца прадастаўлення палітычнага прыстанішча ў Беларусі. Толькі вось бяда: у вышэйназваных краінах іх, мякка кажучы, ніхто не чакае. Наша маладая рэспубліка яшчэ не падпісала міжнародную канвенцыю аб бежанцах і не адпрацавала механізм прадастаўлення прыстанішча. Таму жывуць яны пакуль у Мінску на "птушыных" правах. У адпаведнасці з загадам міністра абароны ім у замен на харчовы паёк выплачваецца грашовая кампенсацыя і прадастаўляюцца (бясплатна) пакоі ў гасцініцы спецфакультэта. Савет Міністраў, які разгледзеў просьбу гэтых "пакутнікаў", і насуперак закону "Аб адукацыі ў Рэспубліцы Беларусь, дазволіў грамадзянам Эфіопіі атрымаць яшчэ адну вышэйшую адукацыю. Праўда, за свой кошт.

Манна нябесная пасыпалася, калі за справу ўзялося прадстаўніцтва ААН у Рэспубліцы Беларусь. На руках былых слухачоў, акрамя дыпломаў аб заканчэнні вучылішча, паявілася яшчэ адна салідная картка, якая не толькі засведчвае асобу і ўказвае яе статус, але і даволі арыгінальна вызначае ўзаемаадносіны прад'яўніка гэтага дакумента з уладамі, адміністрацыяй і іншымі. У прыпісцы выказана просьба ці завочная падзяка за аказаную дапамогу ўладальніку дакумента.

Безумоўна, правы — гэта добра. Але павінны быць і абавязкі. Цяжка ўявіць дарослага чалавека, які некалькі гадоў не працуе і не імкнецца да гэтага. Добра, што ААН са снежня мінулага года пачала выдзяляць па 20 даляраў у месяц. Толькі вось жыллём не забяспечвае. Ды і навошта, калі праблему гэту ўжо вырашыла Міністэрства абароны? Але як жа быць з афіцэрамі МВВКВ (а іх каля 200), якія маюць патрэбу ў жыллі? Ім бы гэтыя дзесяць кватэр зусім бы не перашкодзілі. Як растлумачыць афіцэру, што ён павінен здымаць за 40-60 даляраў кватэру таму, што яго кватэра служыць прытулкам палітычнаму імігранту.

Дык можа нязбытныя афіцэры эфіопскай арміі, якія засталіся без сродкаў на жыццё, пухнуць з голаду, зусім абнасіліся? Наадварот, гэтыя асобы вельмі нядрэнна сябе адчуваюць. Але адкуль у такім выпадку ў іх сродкі? Карыстаючыся розніцай цэн, яны чаўночным метадам возяць тавары ў Расію і назад. Пачатковы капітал для спекуляцыі, прабачце бізнесу, здабывалі хто як мог. Хто наняўся на часовую работу, каму дапамаглі землякі, хто пазычыў грошы ў сяброў, а хто аддаў свой пашпарт пад заклад.

Вось і склалася пікантная ва ўсіх адносінах сітуацыя: жывуць у нас у горадзе людзі, незразумела якой дзяржавы. Прытаргоўваюць, бавяць свой вольны час за наш з вамі кошт. Многія ўжо ажаніліся, пусцілі карані. Нічога не маючы супраць эфіопскіх слухачоў, хацелася б проста заўважыць, што нашы ўласныя грамадзяне, пра якіх дзяржава павінна клапаціцца ў першую чаргу, часам жывуць намнога горш. І крыўдна і смешна глядзець, як, заблытаўшыся ва ўласным заканадаўстве, мы пасадзілі сабе на шыю дадатковую праблему. Хоць ААН і гатова дапамагчы ім у добраахвотнай рэпатрыяцыі на радзіму, праблема канчаткова вырашыцца толькі пасля прыняцця закона аб бежанцах. Можа тады мы зразумеем, што закон гасціннасці не павінен прыніжаць гаспадароў.

Андрэй ХАНК.
Сяргей НІКІТАЎ.

«НОТНЫ АРКУШ»
№ 10 (245)
Вядучы — Вітаўт МАРТЫНЕНКА
Тэл. 68-29-26

Спяваем па-беларуску

Вясновае здарэнне

Муз. У.Макарэвіча. Сл. Р.Баравіковай

Ты дарэмна,
дзядзька Прошка,
кажаш: «Любата!»
Не ўзлюбіла ваша кошка
нашага ката.
Днямі стогне, бедалага,
хоць бы не сшалеў...
Загнятае яго смага,
не ратуе хлеў.
Мяў! Ур-мяў...
Не ратуе хлеў...

Не журыся, кот Максімыч,
прыхавай слязу;
я табе аж з-пад Бялыніч
кошку прывязу.
Вось тады ты,
дзядзька Прошка,
скажаш: «Любата!»
Ой, паплача ваша кошка
без майго ката!
Мяў! Ур-мяў!..
Без майго ката!

ПАКРЫЎДЖАНА
1. Ты дарэмна, дзядзька Прошка, кажаш: „Любата!"
Не ўзлюбіла ваша кошка нашага ката.
- Днямі стогне, беда-лага, хоць бы не сша-
-леў... Загнятае яго смага, не ратуе хлеў.
Мяў! Ур-мяў... Не ратуе хлеў.

Падзеі

"Мроя": зноў 10-годдзе

Любяць беларускія рокеры круглыя даты. Вось і яшчэ адна надарылася днямі — прыдатнейшы момант для таго, каб наладзіць, па магчымасці, добры рок-фэсцік, сустрэцца з аднадумцамі, ды й добрых напояў папіць за здароўе нашага рок-н-рола. А нагода наступная: чарговы дзесяцігадовы юбілей слыннае "Мроі". Адзін ужо быў, у 1991 годзе. Але тое было 10 год самое "Мроі", а цяпер, у красавіку 1994-га, — 10 год ейнае канцэртнае дзейнасці! Бо менавіта 10 год таму, 14 красавіка "Мроя" дала свой першы "сапраўдны", прадстаўнічы канцэрт.

Такім чынам, была й нагода, быў і канцэрт: 19 красавіка Альтэрнатыўны тэатр прадстаўляў "юбіляраў" рок-сцэны.

На канцэрце гучалі песні ад старых гітоў "Зямля", "Ён яшчэ вернецца", ужо знаёмых і любімых "Віно і хлеб", "Дзеўчына з чароўнаю ўсмешкай" да зусім новых "Рух цягнікоў", "Дзень і ноч"... Асабістыя сябры "Мроі" й даўнія прыхільнікі перажывалі сапраўднае свята! "Ух! Гэта ж беларуская "Мэталіка!", — аж здрыгануўшыся ад прыемнасці, усклікнуў мой сусед пад час, калі гучала кампазіцыя "Дзень і ноч". Паралель нечаканая й спрэчная, але я падпішуся пад ёю: пераканаўчасць — галоўны аргумент і "Мэталікі", і, бадай, "Мроі".

Даўно было вядома прыхільнікам гурта, што ў ягоным арсенале існуюць акустычныя творы. Два з іх нарэшце прагучалі. І калі мне не здраджваюць вочы, публіка была ашаломленая. У добрым сэнсе.

І як жа ў юбілей ды без падрахункавання? Таму я і зраблю невялікі агляд ахопам у гадоў 10 — колькі хопіць памяці...

Як ужо казала вышэй, першым вялікім выступам "Мроі" лічыцца канцэрт 14 красавіка 1984 года. (Праўда, нехта казаў, што 83-га, але гэта — лухта, бо інакш не было б 10-годдзя!).

Пэўны час гурт не выступаў і не рэпеціраваў: траіх з "Мроі" паклікала Савецкае войска.

Далейшая канцэртная дзейнасць прасочваецца ад **1987 года:**

* сумесны з "Блізнятамі" выступ у Доме літаратара, дзе на той час базіравалася "Мроя";
* рок-фестываль у Гародні, дзе "Мроя" мела надзвычайны поспех.

1988 год:

* "Тры колеры-2" (Мінск) — "Мроя" стала лаўрэатам з дыпломам ІІ ступені (пасля "Бонды");
* "Рок-крок" (Гародня) — гурт бярэ прыз глядацкіх сімпатый;
* "Наваполацк-88" — званне лаўрэата;
* перамога ў гіт-парадзе радыёстанцыі "Беларуская маладзёжная" з адрывам ад другога месца аж у 1155 галасоў — кампазіцыя "Ён яшчэ вернецца".

1989 год:

* "Рок-дыялог" (Магілёў);
* выступ на Свяце кнігі ў Мінску;
* удзел у фэсце "На Міндоўгавай гары" ў Навагрудку побач з іншымі зоркамі беларускага і літоўскага рока;
* фестываль "На Доўгім Бродзе" (Мінск);
* сумесныя канцэрты з дацкімі рок-мэнамі пад эгідаю "Нон-стопу";
* "Рок-багема" (Днепрадзяржынск);
* рок-фестываль у Чарнаўцах;
* выступ у Мар'інай Горцы;
* перамога на гіт-парадзе "БМ" з кампазіцыяй "Вайна";
* выступ на Сопацкім рок-фестывалі.

1990 год:

* фестываль "Тры колеры-3" (Мінск) — першае месца, прыз за лепшыя тэксты, прыз за гіт фестывалю ("Гуляй, душа!"). Лявон Вольскі прызнаны лепшым клавішнікам;
* фестываль "Басовішча-1" (Польшча);
* выступ на вечарыне таварыства "Тутэйшыя" з акустычнаю праграмай у Доме літаратара;
* фінальныя канцэрты гіт-парада "БМ"-90 (Мазыр, Мінск...) — "Мроя" двойчы перамагла ў гіт-парадзе гэтага года: "Кастрычніцкі цягнік" (люты), "Гуляй, душа!" (сакавік). У верасні на "БМ" пад эгідаю "Рок-клуба" запісваецца радыё-прэзентацыя альбома "28-я зорка";
* першыя месцы ў гіт-парадах беларускіх газет і часопісаў 1988-90 гг.

1991 год:

* фестываль "Басовішча-2" — лаўрэацкае званне;
* "Свята горада" (Каламыя, Украіна);
* удзел у фестывалі ў Францыі (Бельфор);
* канцэрт "Памяці Дж.Ленана" (Мінск);
* канцэрт-прэзентацыя музычнай крамы "Біт" (Мінск);
* "Беларускі рок вітае незалежнасць" (Мінск);
* фінальныя канцэрты гіт-парада "БМ"-91 (Мінск);
* на радыё запісаны ў жнівені магнітаальбом "Біяполе";
* у гіт-парадзе "БМ" у лістападзе — перамога з кампазіцыяй "Так і трэба".

1992 год:

* "Рока-кола" (Наваполацк);
* "Басовішча-3" (Польшча);
* беларуская вайсковая прысяга на плошчы Незалежнасці (Мінск), канцэрт-акцыя;
* "Берасцейскі рок-кірмаш".

1993 год:

* "Музыкі свету — дзецям Чарнобыля" (Мінск, 5-6 лютага);
* угодкі БНР (Мінск);
* "Дзень "Снікерса" і рок-н-рола" (Мінск);
* "Велікодны фэст" (Оперны тэатр, Мінск);
* "Маладзечна-93";
* "Басовішча-4";
* "Рок па вакацыях" (Мінск);
* "Аршанская бітва" (Мінск);
* "Рок супраць рэвалюцый" (Мінск);

На "Беларускай маладзёжнай" гурт запісвае прэзентацыю новага альбома, у які ўвайшлі "Віно і хлеб", "Ноч за вакном", "Усё напалову", "Дзеўчына з чароўнаю ўсмешкай".

* 1992-94 гг. — "Мроя" не сыходзіць з гіт-парада радыё "Свабода".

1994 год:

* удзел ў канцэрце "Будзь разам з намі" (Мінск);
* "Мроя"-live — 10 гадоў у рок-н-роле.

Вось, пэўна, і ўсё. Толькі на астачу, для зацятых "фанаў" "Мроі" — храналогія магнітаальбомаў гурта:

1984 — "Зрок";
1986 — "Стары храм";
1987 — "Студыя "БМ"-І";
1988 — "Студыя "БМ"-ІІ";
1989 — "Дваццаць восьмая зорка";
1990 — "Біяполе";
1992 — "Лепшыя песні 88-90 гг.";
1993 — "Выбраныя песні 89-93 гг.".

Сустрэнемся... на 20-годдзі "Мроі"!

Арына ГАТАЛЬСКАЯ.
Фота аўтара.

ГАРЧЫЧНІК

З народнага гумару

Жанчыну, якая начапіла на сябе аж дзве лісіныя шкуркі, спыталі:

— Нашто вы столькі лісаў павесілі адразу?

— Чым больш лісаў, тым больш паляўнічых, — адказала тая.

* * *

Тамаш снедае ў карчме. Уваходзіць прыяцель.

— Як маешся, Тамаш, што п'еш? Каву ці гарбату?

Тамаш кісла пазірае і адказвае:

— Не ведаю. Мне не сказалі.

* * *

Рэвізор: — Чаму ў вас і дагэтуль няма цэбраў, каб саліць агуркі ды квасіць памідоры?

Загадчык базы: — Не хапае клёпак, таварыш рэвізор.

Рэвізор: — Што ж, прыйдзецца, як відаць, падабраць кандыдатуру з клёпкамі.

* * *

— У цябе ёсць мара?

— Так. Стаць музыкам.

— І, відаць, іграць ужо крыху ўмееш?

— У мяне на транзістары добра атрымліваецца.

* * *

Гаспадыня стукае ў пакой кватаранта і абурана пытае:

— Што вы там робіце?

— Нічога. Я проста іграю на скрыпцы.

— Слава богу, а я думала, што вы адпілоўваеце ножкі ў канапы.

* * *

— Ты, напэўна, перастаў мяне кахаць. Раней ты цэлымі вечарамі сядзеў побач са мной і трымаў мяне за рукі.

— Даражэнькая, з таго часу, як мы прадалі піяніна, у гэтым няма неабходнасці.

* * *

Селянін: — Якія ж ты мне боты зрабіў? Гэта ж падэшвы яшчэ цэлыя, а халявы разляцеліся.

— Шавец: — Выбачайце! Другі раз горшыя падэшвы вазьму, дык разам зносяцца.

* * *

Шавец, аддаючы заказчыку новыя боты, сказаў:

— Тыдні са два вашы боты будуць крыху ціснуць. Не крыўдуйце.

— Э! Нічога, пацярплю. Два тыдні я яшчэ і ў старых пахаджу, а новыя няхай пастаяць.

Сабраў М.ФЕДЗЮКОВІЧ.

Усё ў парадку

Жонка з мужам едуць на ўласнай машыне. Раптам жонка гаворыць:

– Хутчэй вяртайся дадому, – я забылася прас выключыць!

– Не трэба!

– Дык жа пажар будзе!

– Не будзе, я забыўся на кухні краны перакрыць.

Супакоіў

Хворы ўсхвалявана гаворыць урачу:

– Ведаеце, я вельмі баюся, гэта першая аперацыя ў маім жыцці...

– Нічога, не хвалюйцеся, – супакойвае хворага ўрач, – у мяне гэта таксама першая аперацыя...

Адказ па сутнасці

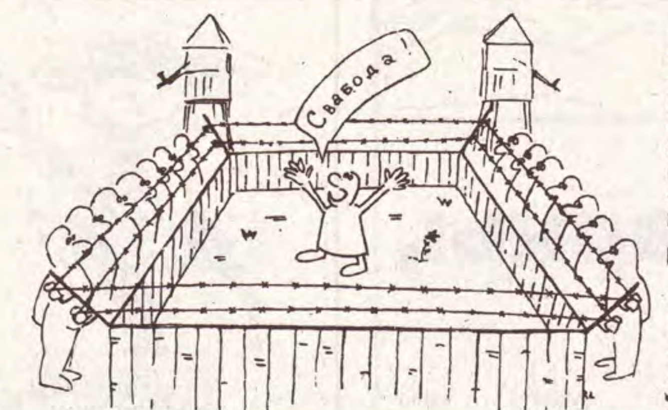
– Кажуць, ты ажаніўся?

– Ну і што? Не памыляецца толькі той, хто нічога не робіць.

Што будзе рабіць?

З міліцыі пазванілі маці, што яе сын начуе ў выцвярэзніку.

– Зараз жа пусціце яго дамоў! – закрычала маці. – Што ён там будзе рабіць адзін сярод п'яных?!

Малюнак Л. РАЗЛАДАВА.

З Юрасёвага куфра

Муж шукаў у хляве пілу, не знайшоўшы яе, крыкнуў:

— Жонка, дзе наша старая піла?

І адразу ж пачуўся голас цешчы:

— Калі я і піла, то не такая ўжо старая!

* * *

— У мяне ёсць мара, — сказаў адзін гангстэр другому, — абрабаваць банк і пакінуць пры гэтым адпячаткі пальцаў маёй цешчы.

* * *

Лорд — свайму повару:

— Заўтра прыязджае мая цешча. Вось спіс яе любімых страў.

— Так, ваша светласць.

— І, калі вы прыгатуеце хоць адну з іх, я вас адразу ж звольню.

* * *

— Не, не, сэр! Каб купіць мыш'як — патрэбен рэцэпт. Адной фатаграфіі вашай цешчы недастаткова.

* * *

Англічанін вярнуўся на радзіму, правёўшы год у Аўстраліі. Сустрэўшы прыяцеля, ён падзяліўся з ім успамінамі:

— Цудоўная краіна! Там, дзе я жыў, было ўсё, што толькі можна пажадаць для маёй сям'і: бары для мяне, выдатныя пясчаныя пляжы для дзяцей, сонца для жонкі і акулы для яе маці.

* * *

— Калі мой муж дрэнна абыходзіцца са мной, я палохаю яго, што паеду да мамы...

— А я, наадварот, гавару, што вазьму маму да нас...

* * *

Жонка звярнулася да мужа:

— У мінулым годзе мы падарылі маёй маме ў дзень нараджэння крэсла. Што мы можам зрабіць цяпер?

— Падвесці да яго электрычнасць.

* * *

Чэмпіён па штурханню ядра прывёз на стадыён сваю цешчу паказаць ёй сваё майстэрства.

— Сёння я павінен пастарацца: на трыбуне сядзіць мая цешча, — сказаў ён свайму трэнеру.

— Марна, усё роўна да трыбуны не дакінеш!

* * *

Тэхас...

— Тата, чаму гэта бабуля бяжыць ад нас зігзагамі?

— Для каго бабуля, а для каго і цешча! Падай мне яшчэ адну абойму, сынок.

Службы — не тужы!..

Гумарэска

Фёдар РУДОВІЧ

Пасля вячэры рота, як звычайна, страявым крокам і з песняй прамаршыравала па пляцы. Хаця салдаты толькі што падсілкаваліся, спявалі яны нудна, без ахвоты.

— Рота, с-стой! Рота, смірна! — скамандаваў старшына, бо на пляцы з'явіўся камандзір батальёна — шыракаплечы маёр-афганец з абветраным тварам.

— Вольна, вольна! — не чакаючы дакладу, аддаў каманду маёр. І неспадзявана, па-бацькоўску, звярнуўся да маладых салдат: — Чаго сумныя, сынкі? Чаму нявесела спявалі?..

Хлопцы зачмыхалі насамі, закашлялі, не адважваючыся выкласці душу. Выручыў старшына:

— Вячэра слабаватая была, таварыш маёр, вось і сумныя байцы нашы. Усё лыжкамі ляскалі, дабаўкі прасілі, а дзе яе ўзяць? Макарона скончылася, капусту не завезлі, бульба на зыходзе... Кампот і той няма з чаго зварыць, а пра масла нават гаварыць не даводзіцца — два тыдні ўжо ў вочы не бачылі!..

Нахмурыўшыся, маёр прайшоўся туды-сюды па пляцы. Раптам яго нешта асяніла. Ажно вочы заблішчалі, як зоркі на пагонах.

— Адкуль прызыў? — дзелавіта паглядзеў ён на старшыну.

— Мясцовыя ў асноўным, тутэйшыя, таварыш камбат!

— Ага... Так-так!..

Маёр зноў прайшоўся. Пасля нечакана скамандаваў:

— Хто дабаўкі сёння прасіў — два крокі наперад марш!..

Шарэнга захвалявалася. Ніхто не ведаў, якое пакаранне прыдумаў камбат.

— Два крокі... арш! — паўтарыў той каманду.

Ніхто не асмельваўся выйсці.

— Хамяк, Галубовіч, Цяпера!.. — пачаў выклікаць старшына тых, хто заўзята лупіў лыжкай па пустой місцы ў сталоўцы.

Дванаццаць чалавек нехаця выйшла.

— Хто ўчора дабаўкі хацеў — наперад арш! — зноў загадаў маёр.

І тут старшына «залажыў» восем хлопцаў.

— Досыць! — задаволена прагаварыў маёр. І, усміхнуўшыся, распарадзіўся:

— Адпусціць... гэтых дахаты. На трое сутак. Дроў няхай пакалоць хлопцы дома, дзяўчат пашчыпаюць, верашчакі каляднай пасёрбаюць. Ясна, старшына?

— Слухаю! — узяў той пад казырок і ажно прысвіснуў ад задавальнення: столькі правіянту зэканоміцца — дваццаць едакоў ажно на трое сутак з роты з'едуць!.. Во малаток, камбат!..

Рота зноў рушыла па пляцы, і спявалі салдаты ўжо з запалам, ад душы.

Н-ская часць незалежнай Рэспублікі Беларусь была на высокім маральным уздыме!

ПРЫВАТНАЯ СЯДЗІБА

• КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ • ЦІКАВЫЯ ФАКТЫ • АДКАЗЫ НА ПЫТАННІ

"Расаду таматаў купляла на рынку. Некаторыя расліны мелі непрыглядны выгляд, думала прыжывуцца — не прыжыліся. Цяпер у цяпліцы паявіліся "прабелы". Зноў ехаць на рынак? Не хочацца, ды і дарага каштуе кожная расліна. Што вы параіце?

Е.КРЭЛЬ (г.Мазыр)".

Не засмучайцеся, калі на памідорнай градзе паявіліся "прабелы". На другі дзень пасля дажджу ці паліву знайдзіце на моцных кустах ніжнія пасынкі, прыгніце іх да зямлі і акучце. Праз 3-4 дні праверце. Калі паявіліся на пасынках карэньчыкі, акуратна адрэжце іх ад мацярынскай расліны і пасадзіце на градцы, там, дзе ёсць пустыя месцы. Каб маладыя расліны не пакутавалі ад гарачыні, кожную накрыйце лопухам. У плоданашэнні гэтыя пасынкі адстануць ад мацярынскіх раслін тыдні на два.

Ёсць і іншы спосаб. Нарэжце на моцных кустах пасынкі, зніміце ніжнія лісточкі, пастаўце ў ваду мінімум на дзве гадзіны (але не больш як суткі), пасля чаго пікіруйце іх, як звычайную расаду. Трымайце 3-4 дні ў цяні і сырасці, пасля "прывучыце" да прамых сонечных прамянёў. Гатоўнасць да высадкі пакажа сама расада. Перавага "пасынкавай" расады ў тым, што яна, прыжыўшыся, адразу пачынае цвісці.

"Цвіце вішня, але мяне гэта не радуе — часта ідуць дажджы. У такое надвор'е пчолы неахвотна пакідаюць вуллі. А калі няма ў садзе пчол — не будзе і ўраджаю: хто ж перанясе пыльцу з кветкі на кветку?

С.АМЕЛЬЧЫК (Верхнядзвінскі раён)".

Лянуюцца працаваць у дажджлівае надвор'е крылатыя памочнікі: лішні раз, як кажуць, іх у сад абаранкам не заваб іш. Абаранкам — не, а вось мёдам, відаць, можна. Вазьміце крыху мёду, грамаў 150-200 і растварыце ў вядры вады. Гэтым саладкаватым растворам апырсніце дрэвы. Пчолы не ўстрымаюцца супраць такой спакусы, абавязкова прыляцяць. А потым вернуцца ў вуллі і астатнім "раскажуць" пра мядовыя кветкі— у іх для такіх выпадкаў свая "мова" ёсць.

І зляцяцца пчолы ў сад. Апыляць усе кветкі, і вы збераце многа вішань, калі, зразумела, як трэба даглядалі дрэвы.

"Многія завязі на яблынях не распускаюцца: яны бурэюць, ападаюць. Суседзі кажуць, што пупышкі папсаваў кветаед. Калі ласка, раскажыце пра гэтага шкодніка і, калі можна, падкажыце, як ад яго пазбавіцца.

А.КУЛІНКОВІЧ (г.Валожын)".

Яблыневы кветаед — жук даўганосік даўжынёй усяго 4,5 міліметра. Зімуе пад апалым лісцем, у шчылінах кары, у задзірванелай глебе. Вясной пры сярэднясутачнай тэмпературы 6 градусаў цяпла запаўзае на дрэвы і харчуецца пупышкамі, прагрызаючы іх хабатком. Калі паяўляюцца зялёныя бутоны (але да таго як яны паружавеюць), жукі-самкі прагрызаюць іх і адкладваюць унутр па аднаму яйцу. Лічынка, якая выходзіць з яйца, харчуецца тычынкамі і песцікам. Пашкоджаныя бутоны не распускаюцца, бурэюць і засыхаюць. У выніку гіне частка ўраджаю. Лічынка ператвараецца ў кукалку, а затым у жука, які летам харчуецца лісцем, а потым адыходзіць на зімоўку.

Якую трэба весці барацьбу са шкоднікам?

Ранняй вясной, калі жукі яблыневага кветаеда запаўзаюць на дрэвы, іх можна затрымаць, прывязаўшы на штамбы невысока над зямлёй лоўчыя паясы са шчыльнай паперы, складзенай у некалькі слаёў. На паперу наносяць палоску доўга незасыхаючага (так званага гусенічнага) клею. Жукоў, якія запаўзаюць пад паясы, лёгка сабраць на падсцілку і знішчыць, страсянуўшы ў вядро з вадой, куды дабаўлена крыху газы. Такія паясы здымаюць пасля цвіцення.

Можна накласці ядавітыя паясы са жгутоў, апыленых парашком хларафосу. Дакрануўшыся да іх, жукі загінуць. Такія паясы таксама знімаюць пасля цвіцення.

Простыя лоўчыя паясы (без яду ці клею) накладваюць на аснову штамбаў і летам з тым, каб жукі запаўзалі пад іх на зімоўку. З надыходам маразоў паясы знімаюць і спальваюць.

Калі раптам патрывожыць жукоў на дрэве, яны адразу ж падаюць уніз. Выкарыстоўваючы гэту асаблівасць, можна стрэсваць жукоў на падсцілкі, стукаючы па галінах жэрдкай, абматанай тканінай. Гэта робяць вясной, у час набухання і распускання пупышак, раніцай, абавязкова пры тэмпературы паветра ніжэй, як 10 градусаў, таму што пры больш высокай тэмпературы многія жукі разлятаюцца. Да цвіцення трэба стрэсваць 3-4 разы. Жукоў, якія зваліліся, знішчаюць.

"На садовым участку не хацелася б прымяняць ядахімікаты. Кажуць, для барацьбы супраць шкоднікаў можна выкарыстоўваць тытунёвы пыл. Раскажыце, калі ласка, супраць якіх шкоднікаў і як выкарыстоўваць гэты сродак.

І.МАШАНСКІ (г.Драгічын)".

Сярод прэпаратаў, прызначаных для барацьбы супраць медзяніцы, тлі і іншых сысучых насякомых, а таксама трыпсаў, павуціннага кляшча, смаўжоў часта прымяняецца тытунёвы пыл у выглядзе адвару, настою ці сухой сумесі з попелам ці вапнай (пасыпаюць расліны і паміж радкамі, акрамя капусты), у цяпліцах праводзіцца акурванне дымам ад яго спальвання. Вядомы прыклады паспяховай барацьбы з дапамогай тытунёвавага пылу (шляхам апырсквання) з лічынкамі каларадскага жука.

Рэцэпт адвару: кілаграм пылу заліць 10 літрамі вады і варыць 30 мінут, ваду, якая выпараецца пры варцы, даліваць. Адвар адстойваць 24 гадзіны, пасля чаго адфільтраваць або зліць з асадку, разбавіць 30 літрамі вады, дабавіць 80 грамаў мыла.

Прыгатаванне настою: кілаграм пылу заліць 10 літрамі вады пакаёвай тэмпературы і пакінуць на 24 гадзіны, зрэдку памешваючы. Настой адфільтраваць або зліць з асадку, разбавіць 30 літрамі вады, пажадана таксама дабавіць 80 грамаў мыла.

Адвар і настой тытунёвага пылу не трэба гатаваць і трымаць у кухоннай пасудзе. Пазбягайце пападання іх у вочы, рот і нос. Апрацоўку раслін прэпаратамі трэба спыняць за 5 дзён да збору ўраджаю.

Прэпараты з тытунёвага пылу не аказваюць моцнага шкоднага ўздзеяння на арганізм жывёлы і чалавека. Устаноўлена таксама, што яны, як і сам пыл, — карыснае ўгнаенне, якое павышае ўраджайнасць пладова-ягадных і агароднінных культур.

Адвары і настоі ў неразбаўленым выглядзе — выдатны сродак для антысепціравання драўляных пабудоў і канструкцый, які садзейнічае захаванню іх даўгавечнасці.

Не трэба, аднак, забываць і пра перасцярогу: пыл нельга выкарыстоўваць для курэння. Працаваць трэба ў гумавых пальчатках, акулярах, а пасля старанна вымыць з мылам рукі і твар, гэта значыць праяўляць тую ж пільнасць, што і пры рабоце з хімічнымі прэпаратамі.

"Угнаенні (асабліва мінеральныя) трэба ўносіць у глебу ці ў асноўную запраўку, ці ў выглядзе падкормкі ў грамах. Вагаў у мяне няма. Ці нельга апублікаваць табліцу, з якой было б відаць, колькі чаго знаходзіцца ў той ці іншай ёмістасці?

Г.КАЧАН (г.Магілёў)".

У вядры ёмістацю 10 л змяшчаецца (кг):

Гною конскага, свежага	8
Гною каровінага, свежага	9
Птушынага памёту	5
Перагною	8
Торфу сухога	5
Дзёрнавай зямлі	12
Старой парніковай ці кампостнай зямлі	10
Попелу драўнянага	5

У гранёнай шклянцы змяшчаецца (г)

Аміячнай салетры, сернакіслага амонію	160-180
Суперфасфату	185-215
Фасфарытнай мукі	310-360
Хлорыстага калію	185-190
Сернакіслага калію	260
Попелу драўнянага	90-120

У запалкавым карабку ёмістацю 20 куб.см змяшчаецца (г)

Аміячнай салетры	17
Сульфату амонію	17
Мачавіны	15
Кальцыевай салетры	18
Натрыевай салетры	22
Суперфасфату парашкападобнага	24
Суперфасфату грануляванага	22
Фасфарытнай мукі	34
Хлорыстага калію	18
Калійнай солі	20
Сернакіслага калію	25
Калімагнезіі	20
Калійнай салетры	25
Попелу драўнянага	10
Вапны-пушонкі	12

СТРАКАТАЯ МАЗАІКА

Сэрца Каспарава схільнае да здрады

Як паведаміла берлінская газета "Вельт", у сям'і Гары Каспарава не ўсё добра. Яго жонка Марыя Агапава разам з дачкой пакінула дом, мужа і пераехала да свайго бацькі ў Хельсінкі, дзе ён служыць у расійскай дыпламатычнай місіі. У шлюбаразводным працэсе Марыя прэтэндуе на палову маёмасці чэмпіёна свету па шахматах. А прычына гэтага разводу — раман Гары Каспарава з 18-гадовай школьніцай з Манпелье Віржыні Мора, якая ўваходзіць у склад жаночай зборнай Францыі па шахматах.

Гангстэр — ён і калекам гангстэр

Тры гады таму амерыканец Энтані Гарафола за чатыры дні абрабаваў два банкі, але калі адзначаў удалае завяршэнне гэтых аперацый, быў падстрэлены ўладальнікам віннага магазіна. У выніку стаў напалову паралізаваны, што, дарэчы, пазбавіла яго ад турмы. Жыццё сціплага інваліда не спадабалася гангстэру. І нядаўна ён заехаў у банк у інваліднай калясцы і адабраў у касіра 2500 даляраў. Вадзіцель асцярожна ўцягнуў пасля гэтага калясачніка разам са сродкам руху ў аўтамабіль. Цяпер Энтані абвінавачваецца ў няўзброеным абрабаванні.

Яго баяліся ўсе спевакі, але толькі не Кабзон

У Туле выстраламі ва ўпор забіты злодзей у законе Павел Фадзееў па мянушцы Паша Тульскі, які даўно знаходзіўся ў вышуку. Ён спецыялізаваўся на крадзяжы кватэр многіх знакамітых спевакоў і артыстаў. Высветлілася, што да апошняга часу гэты крымінальны аўтарытэт карыстаўся па даверанасці машынай Андрэя Кабзона, сына вядомага спевака.

Мафіёзі падабаюцца біфштэксы

Былы кухар "Коза ностры", зараз ахоўваемы ФБР і выкарыстоўваемы ў якасці сведкі, каб падзарабіць, выдаў "Кулінарную кнігу мафіі". Акрамя мноства арыгінальных рэцэптаў, ён паведамляе ў сваім сачыненні, што верхаводы мафіі амаль усе любілі біфштэксы ў вельмі вострым соўсе. Праўда, параненыя мафіёзі мяса не ўжывалі. У гэтым выпадку кухар гатаваў ім страву з крэветак.

Як аўтамеханік стала фотамадэллю

Адна са знакамітых фотамадэлей свету японка Джэні Шыміцу яшчэ паўтара года назад працавала аўтамеханікам ва ўсходняй частцы Галівуда. Гэтую прафесію ўнучка японскіх эмігрантаў асвоіла ў спецшколе, дзе вучыліся ў асноўным мужчыны. Калегі па майстэрні лічылі Джэні выдатным хлопцам. Потым яна паспрабавала сябе ў іншай ролі — і вельмі ўдала. На правай руцэ ў яе захавалася татуіроўка — дама вярхом на гаечным ключы.

За Штэфі Граф – хоць у турму

На зорку сусветнага тэніса Моніку Селеш прама на корце было ажыццёўлена нападзенне. Арыштаваны 39-гадовы беспрацоўны фан Штэфі Граф растлумачыў паліцыі, што не хацеў забіваць Моніку Селеш, а спрабаваў толькі вывесці яе на пару тыдняў "са строю", каб такім чынам дапамагчы свайму куміру вярнуць тытул першай ракеткі свету. Самае цікавае, што нямецкі суд вызваліў беспрацоўнага механіка, чым вельмі ўразіў Моніку Селеш.

Каханню ўсе ўзросты пакорныя

Па абвінавачванню ў прастытуцыі паліцэйскія Тайваня арыштавалі 75-гадовую грамадзянку, якая, не падумаўшы, прапанавала ахоўніку парадку любоўныя ўцехі за 100 тайваньскіх даляраў/4 даляры ЗША/. У паліцыі дама заявіла, што грошай у яе хапае. Проста муж ужо сем гадоў, як памёр, а ёй вельмі адзінока.

КІНААФІША МІНСКА

2 чэрвеня

"МАСКВА": "Тэрмінатар-2" — 11.00, 15.40, 20.20. "Легенда пра дыназаўра-2" — 13.30, 18.10. "Анёл страсці" (фантастычны дэтэктыў) — 19.20.

"КАСТРЫЧНІК": "Давай пажэнімся" — 17.40 (фестывальны паказ да 70-годдзя беларускага кіно). "Ход каралевай"^{xxx} —12.00, 15.50. "Легенда пра дыназаўра". Дынамічны фантастычны фільм, Японія) — 13.50, 19.10, 21.10. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу"— 21.30.

"АЎРОРА": "Кешка і Гангстэры", "Кешка і спецназ", праграма мультфільмаў— 15.00 (бяспл. с) "Кааператыў "Палітбюро" — 19.00 (фестывальны паказ фільмаў да 70-годдзя беларускага кіно). "Кінг-Конг жывы"(д)— 13.00. "Прывід у камп'ютэры"^{xxx}— 14.00(л), 15.40, 17.30, 19.20, 21.00. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")^{xxx} — 15.00, 17.00, 21.20.

"БЯРЭСЦЕ": "Уладар звяроў" — 12.00, 15.40. "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")^{xxx} — 13.50, 17.30. "Выкраданне па-амерыканску"— 11.30, 17.00. "Блакітны гром" — 13.00, 15.00, 18.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

"ВІЛЬНЮС": "Свабодная зона" — 20.20 (фестывальны паказ да 70-годдзя беларускага кіно). "Расплата ў Рыо"("Кікбоксер-3")^{xxx}—13.40, 18.40. "Уладар звяроў"— 11.50, 15.20. "Парыжскія свавольніцы"^{xxx}—17.10,22.00(н). Відэазала: 10.00, 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

"ДРУЖБА": "Пывід у камп'ютэры"^{xxx} — 15.00, 18.00. "Дзяўчынкі напракат"^{xxx} — 16.40, 19.40. "Выратуй мяне"— 21.00.

"ПАРТЫЗАН": "Ход каралевай"^{xxx}—11.00(л), 16.50, 21.00. "Адна на мільён" — 12.50, 18.10. "Тэрмінатар-2"(2с.) — 14.30, 18.40.

"ПЕРАМОГА": "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")^{xxx} — 11.00, 14.40, 20.40. "Уладар звяроў" — 12.50, 16.30. "Рэма: не ўзброены і вельмі небяспечны" (1,5 с.)— 18.30.

"САЛЮТ": "Ход каралевай"^{xxx}— 10.00(л.), 22.00(н). "Тэрмінатар-2"(2с.) — 11.45, 14.00, 16.15, 18.30, 20.40.

"СУЧАСНІК": "Кумпарсіта"^{xx}—14.40. "Зандалі і яе мужчыны"^{xxxx} — 16.00, 17.50, 19.30, 21.10.

"БЕЛАРУСЬ": "Гарачыя галовы-2"— 11.00, 12.40, 14.20, 17.40, 19.20, 21.00. "Кумпарсіта"^{xx}— 10,50, 15.40, 21.10. "Клеапатра"— 18.30. "Спакуса"^{xxx} — 12.10, 17.00. "Сіндбад і вока тыгра" — 13.40. "Рэмба" — 16.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.00.

"КІЕЎ": "Гулівер у краіне веліканаў"(д) — 10.30. "Гарачыя галовы-2" — 15.00, 20.20. "Кумпарсіта"^{xx}— 17.00. "Імперыя пачуццяў"^{xxxx}— 18.30.

"КАМСАМОЛЕЦ": "Ну, пачакай!"(вып.9-16,д)— 10.30. "Гарачыя галовы-2"—11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.30. "Кумпарсіта"^{xx} — 12.00, 20.40. "Выратуй мяне"— 16.20. Зала індыйскага фільма: "Пан Бхарат" (2 с.)— 14.00, 18.00.

Прыватныя аб'явы

* Мяняю катэдж 12х12 в.Косіна Лагойскі раён, з гаражом — на а/м-дызель, з даплатай, т. 57-2-00, з 18.00 да 20.00.

* Неабходны настройшчык плат АОНаў. Тэл. 62-39-06, звaніць пасля 15.00.

* Склад пастаянна. Тэл.(0172) 34-94-51.

* Прадаю золата (нядорага). Тэл.(0172) 31-01-58.

ХАТНІ ЭКРАН

■ 2, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
◆8.35. "Сенсацыя". 2-я серыя.
11.30. Настальгічны дывертысмент.
12.15. "Салдаты Лізюковы".
12.35. Настальгічны дывертысмент. Частка 2-я.
13.20. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
13.30. Навіны.
15.00. "Еўрапейскі калейдаскоп".
15.30. Голас. Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў.
16.30. "Сучаснасць і будучыня беларускай культуры і нацыі".
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. "Музыка шкла". Кінанарыс.
17.50. Незвычайны рэйс.
18.05. Зачытайце маё пісьмо...
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Асацыяцыя дзіцячай прэсы прадстаўляе: "БЭМЦ".
19.15. Запрашаем на вячоркі.
20.10. Пазіцыя ўрада.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Адкрыццё II Нацыянальнага фестывалю беларускай песні і паэзіі "Маладзечна-94".

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.05. Навіны.
* 8.20. "Рознакаляровы лес".
◆8.30. "Дзікая ружа".
8.55. У свеце жывёл.
9.35. "Небаракі".
10.20. Тэніс.
10.50, 23.45. Прэс-экспрэс.
◆11.20. "Джыўс і Вустэр".
12.10. "Яго вялікасць футбол".
14.25. Прадпрымальнік.
* 15.10. "Прыгоды Тома Соера".
15.40. Тэлекампанія Сі-бі-эн (ЗША).
16.10. ...Да 16 і старэйшым.
17.25. За кулісамі.
17.45, 20.35. Надвор'е.
17.50. Загадка СБ.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Сповядзь "абачлівага" чалавека.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Вагон 03.
20.55. Лато "Мільён".
21.25. Спявае Л.Нікалаева.
◆21.55. "Настасся. Загадка Ганны". 3-я серыя.
23.15. Белае і чорнае.

Канал "Расія"

8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Чароўны куфэрачак.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
◆10.10. "Санта-Барбара".
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Неабпаленая купіна.
17.15. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Рэпарцёр.
20.40. Актрыса Вольга Ляндзберг.
21.15. 60 мінут.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Вячэрні салон.

Санкт-Пецярбург

7.45. Чароўная лінія.
* 8.05. "Чаму вярблюд есць калючку".
8.15. Казка за казкай.
8.45. Па сакрэту ўсяму свету.
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.15. Тэлемагазін.
10.20, 11.40, 15.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. Еўрапейскі калейдаскоп.
11.30, 15.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
11.45. Чароўная лінія.
15.45. "Зачарпні з роднага калодзежа".
* 16.20. "Звычайная небяспечная прыгода".
16.30. Музыка – дзецям.
16.45. Вялікі фестываль.
* 17.00. "Востраў капітанаў".
17.10. Рэформа і ўлада.
◆17.40. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.25. Тэлемагазін.
19.30. Фільм-спектакль.
21.05. Блеф-клуб.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
22.20. Футбол. Чэмпіянат Расіі.
23.05. "Вячэрні звон".

8-ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.20. Музычная праграма.
◆19.00. "Лабірынт правасуддзя". "Асляпляльнае зло".
* 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара". 19-я серыя.
21.25. Спартыўная праграма "Файт". "Кікбоксінг".
◆21.45. Дэтэктыў... Баявік... "Усё здарылася на раўнінах" з серыі "Я – шпіён".
22.45. Foxy music (паўтор).

■ 3, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Дзелавая хроніка.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. "Кіраўскія ўмельцы". Кінанарыс.
8.55. ТБ – школе.
12.35. Фільм-канцэрт.
13.15. Пазіцыя ўрада.
13.30. Навіны.
14.50. Педагагічны экран.
15.25. "Сучаснасць і будучыня беларускай культуры і нацыі".
16.25. Гандбол. Беларусь – Германія.
17.50. Навіны (з сурдаперакладам).
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Трэці тайм. Футбольны агляд.
19.45. Рэйтынг.
20.00. "Еўратунель – будоўля стагоддзя".
20.15. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Сенсацыя". 3-я серыя.
22.40. Надвор'е.
22.50. НІКа.
◆23.05. "Ванільна-клубнічнае марожанае" (Францыя).

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.20. Сарока. Дзіцячая інфармацыйная праграма.
8.40. Агарод круглы год.
9.10. 50 х 50.
10.50, 23.55. Прэс-экспрэс.
11.20. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
◆11.50. "Джыўс і Вустэр".
14.25. Прадпрымальнік.
14.55. Бізнес-клас.
15.10. Ці можна абысціся без грошай?
◆15.15. "Пра ката".
* 16.40. "Карцінкі па-даўнейшаму".
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Чалавек і закон.
17.55. Рэха тыдня.
18.15. Японія з А.Калошыным.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.35. Надвор'е.
20.45. Чалавек тыдня.
◆21.05. "Дэн Огаст".
22.05. Палітбюро.
23.10. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
0.05. Музагляд.

Канал "Расія"

8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
8.35. Чароўны куфэрачак.
◆8.50. "Санта-Барбара".
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Вайсковы кур'ер.
16.20. Новая лінія. "Востраў".
◆16.50. "Тайна згубленай даліны". 2-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Ніхто не забыты.
18.00. "К-2" прадстаўляе: "Ню".
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Пунсовая літара" (ФРГ).
21.25. Хакей. Фінал кубка Стэнлі.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Хакей. Фінал кубка Стэнлі.

Санкт-Пецярбург

7.45. Чароўная лінія.
* 8.05. "Востраў капітанаў".
8.30. Казка за казкай.
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.20, 11.40, 15.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "Сярэбраная ніць".
11.30, 15.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
11.45. Чароўная лінія.
* 15.45. "Чорны бусел".
15.55. "Залаты ключ". Іграем класіку.
16.05. Кідайка.
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. Новы Пецярбург.
17.30. Апавяданні А.Чэхава чытае А.Феафанаў.
17.55. Рамансы П.І.Чайкоўскага ў выкананні Галіны Вішнеўскай.
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.25. Тэлемагазін.
◆19.30. "На парозе ночы". Заключная серыя.
20.40. "Ван Гог".
21.15. Тэатральная правінцыя.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Франкенштэйн-2000, ці Ўваскрашэнне з мёртвых".

8-ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.20. Музычная праграма.
18.50. СОЛТЭК. Дорэміфасолькі.
19.00. Праграма пра здароўе. "Доктар... доктар..."
◆19.20. "Лёс". 65-я серыя.
* 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара". 20-я серыя.
21.20. Мясцовы час.
◆21.45. "Отракі ў Сусвеце".
23.00. Музычная праграма.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

Знайсці чалавека

Адшукваецца СІЛІЧ АЛЯКСАНДР МІКАЛАЕВІЧ, 1976 г.н. 27.05.94 г. у 12.00 пайшоў з дому ў Кастрычніцкі райваенкамат. У 15.30 патэлефанаў аб тым, што выехаў дамоў, але дамоў так і не вярнуўся.

Яго прыкметы: рост 180 см, хударлявы, валасы русыя, сярэдняй даўжыні, вочы блакітныя, з правага боку на носе невялікая чырвоная плямка, падобная на радзімку.

Быў апрануты: сіняя джынсавая куртка-варонка (каўнер-стоечка), сінія джынсы, цёмна-сіні ажурнай вязкі пуловер, блакітная кашуля ў клетку, шэрыя летнія туфлі.

Просім грамадзян, якія што-небудзь ведаюць пра месцазнаходжанне ці лёс гэтага чалавека, паведаміць у бліжэйшы орган міліцыі.

Мінск, тэл.8-(0172) 26-20-88, 25-44-60 ці 02.

Крымінальны вышук.

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ў Магілёве, Віцебску – +15–+17°, Мінску – +16–+18°, Гомелі – +17–+19°, Гродна – +19–+21°, Брэсце – +21–+23°. У наступныя двое сутак: 3-га на большай частцы тэрыторыі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра 3-га ўначы– +7–+12°, удзень – +12–+17°, 4-га ўначы –+5–+10°, удзень – +16–+21°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар М.ШЭНДРЫК

Стыльрэдактар В. СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 59.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны, маральна-этычнага выхавання –68-29-56; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.;
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ:
Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Алесь САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ